

ΑΣΙΑΤΙΚΑ

Ἡ ἐν Λευκωσίᾳ Ὀθωμανικὴ Βιβλιοθήκη.

Πρὸ ἱκανῶν χρόνων ἀσχολούμενος ἐν τῇ μελέτῃ καὶ ἀναδιψήσει Ἀσιατικῶν χειρογράφων ἐπεσκέφθην τὰς ἐν τῷ Ὀθωμ. Κράτει εὐρισκομένης κλασικῆς βιβλιοθήκας καὶ ἡψάμην σπουδαίως καὶ ἐπιστημονικῶς τῆς ἐρευνῆς καὶ ἐξακριβώσεως αὐτῶν. Ἐν ταῖς τῶν Ἀνακτόρων Κωνσταντινουπόλεως ἀνεύρον πολλά πολύτιμα ἑλληνικὰ χειρόγραφα ἐπὶ μεμβράνης ἀνήκοντα τῇ ἱστορίᾳ, φιλολογίᾳ, φιλοσοφίᾳ καὶ ποιήσει τοῦ πολυπαθοῦς ἡμῶν ἔθνους.

Ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τῆς Ἀφρικῆς ἀνεκάλυψα πολλοὺς μαργαρίτας καὶ ἄπειρα μαγριπινὰ κειμήλια ἀναγόμενα εἰς τὴν γραμματολογία, καὶ παλαιογραφίαν τῶν μαγριπινῶν φυλῶν.

Ἐν δὲ τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ ἐν Βηρυτῷ τεμένου Νεβῆ Γιαγγιὰ πολλὰ ἀσιατικὰ χειρογραφικὰ κειμήλια, ἀναφερόμενα ἐν τῇ σπουδῇ τῆς ἀραβικῆς φιλολογίας καὶ ἐν γένει τῶν σημειτικῶν γλωσσῶν.

Ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τῆς Δαμασκοῦ καὶ ἰ-

δίως ἐν τῇ τοῦ μεγαλοπρεποῦς καὶ ἀρχαιοτάτου τεμένου Οὐμὶ γ ἔ καλουμένου ἀνεύρον πολυαριθμοὺς παπύρους ἀναγομένους εἰς διαφόρους ἀρχαιοτάτας ἐποχὰς καὶ διαφέροντας πολὺ φῶς καὶ μέγαν πλοῦτον παντὶ ἐπιστημονικῷ κλάδῳ τῶν ἀραβικῶν συγγραμμάτων. Οὐδεὶς δύναται ν' ἀρνηθῇ ὅτι ἡ σπουδὴ τῆς ἀραβικῆς φιλολογίας ἀμιλλᾶται κατὰ τὴν ἔκτασιν πρὸς τὴν ἑλληνικὴν φιλολογίαν. Πασιφανεὶ δὲ καὶ ἀναντιρρητον τυγχάνει τοῖς πᾶσιν ἐξ αὐτῆς τῆς ἱστορίας ὅτι οἱ Ἄραβες γεωγράφοι, μαθηματικοὶ ἀστρονόμοι, ἰατροὶ, φιλόσοφοι καὶ ποιηταὶ ὑπῆρξαν οἱ πρῶτοι τῆς Δύσεως διδάσκαλοι κατὰ τὸν μεσαιῶνα· ὅτι δὲ ἡ ἐπιρροή τῆς ἐρευρέσεως τοῦ παπύρου συνετέλεσε μεγάλως εἰς τὴν πρόοδον τῆς ἀραβικῆς φιλολογίας καὶ ἤχμασαν ἐν γένει τὰ ἀραβικὰ γράμματα καὶ ἐξηπλώθη ἡ γλῶσσα αὐτῆς ἐν τῇ Ἰσπανίᾳ, τῇ Ἀφρικῇ μέχρι τοῦ Ἰσθμοῦ, ἐν τῇ μεσημβρινῇ Ἀσίᾳ μέχρι τῆς Ἰόππης καὶ ἐν τῇ Ρωσίᾳ μέχρι τοῦ Καζάν, οὐδεμίαν ὑπόσχει ἀμφιβολία. Περὶ τούτων ἀπάντων θέλωμεν πραγματευθῆναι προσεχῶς ἐν ἰδιαιτέρᾳ ἡμῶν μελέτῃ.

Ταῦτα λοιπὸν ἐν μοίρᾳ προλόγου προανακρο-

σαντες περί τῶν ἀσιατικῶν βιβλιοθηκῶν τοῦ ὀθωμανικοῦ Κράτους, ὡς καὶ τῶν ἐν αὐτῇ ἀφνειῶν χειρογραφικῶν κειμηλίων ἀπτόμεθα τῆς περιγραφῆς τῆς ἐν Λευκωσίᾳ ὀθωμανικῆς βιβλιοθήκης, ἣτις τυγχάνει μέχρι τοῦδε, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ἀνερέυντος καὶ τεθαμμένη ὑπ' αὐτῶν τῶν ἐπιτετραμμένων τὴν διατήρησιν αὐτῆς, οἵτινες περὶ ὀλίγου ποιοῦνται τῆς χρήσεως τῶν ἐν αὐτῇ χειρογραφικῶν κειμηλίων.

Ἡ ἐν Λευκωσίᾳ ὀθωμανικὴ βιβλιοθήκη κειμένη παρὰ τῷ περικλαίει καὶ ὑψιδόμῳ ναφ τῆς Ἀγίας Σοφίας ἐν ἰδιαιτέρῳ κτιρίῳ θολοειδοῦ λιθοκτίστῳ συνέστη τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ ἐν αὐτῇ διατελέσαντος διοικητοῦ Ἀλῆ Ρουχῆ ἐφένδῃ, ἐν ἔτει ἐγείρας 1244. Ἐξῶθεν τῆς πόλης ἐπὶ τῆς εἰσόδου φέρεται τουρκικὴ ἐπιγραφή γεγραμμένη γραφῇ Γ ζ ε λ η καὶ λέγουσα: Φ ἢ Κ ο ὕ τ ο υ π ο υ , Κ α ἰ ῦ μ ε .

Ἀνατρέχοντες ὅμως ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ διασημοῦ ἱστοριογράφου τῶν ὀθωμανῶν Ἀχμέτ Λουτζῆ ἐφένδῃ ἀναγινώσκομεν τὴν ἐξῆς περικοπήν. Ἡ μεταφράσαντες ἐκ τοῦ τουρκικοῦ ἀναγράφου ἡδὲ πως:

« Ἡ Α. Α. Μ. ὁ Σουλτάνος Μαχμούτ εὐργεσία ἀγόμενος τυδὸκῆσε νὰ διατάξῃ ἐν Κύπρῳ τὴν ἀνδρῶσιν μιᾶς βιβλιοθήκης, εἰς ἣν προσήνεγκε καὶ ἐκ τῶν ἐκλεκτοτέρων βιβλίων τῆς ὀθωμανικῆς φιλολογίας τρία κιβώτια, ἅτινα ἐταξίθησαν ἐν τῇ μνησθῆσῃ βιβλιοθήκῃ ».

Ἐκ τῆς ἐν λόγῳ περικοπῆς τοῦ μνησθέντος ἱστοριογράφου παρὶζόμεθα, ὅτι προὔπηρξεν ἐν Λευκωσίᾳ ὀθωμανικὴ βιβλιοθήκη, καὶ εἶτα ὑψηλῇ αυτοκρατορικῇ ἐπινοήσει, ἐγένετο ἡ ταξίθησις τῶν ἐν αὐτῇ βιβλίων καὶ χειρογράφων. Τὰ ἐν αὐτῇ ἀποτεθησαυρισμένα βιβλία καὶ χειρόγραφα ἔμειναν ἐπὶ πολλὸν χρόνον σχεδὸν ἀνεπαφα καὶ εὐρωτιῶντα, ἐλλείψει λογίων ὀθωμανῶν ἐν Λευκωσίᾳ.

Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ αἰοδίου Σουλτάνου Ἀζίζ ἀπεστύλησαν εἰς Λευκωσίαν δύο εὐπαίδευτοι ὀθωμανοὶ ἐξόριστοι καλούμενοι ὁ μὲν Σεῖχ Ἀχμέτ ἐφένδῃς, ὁ δὲ Ἰσμαῆλ ἐφένδῃς· οἱ εἰρημένοι οὗτοι ὀθωμανοὶ ὑπὸ φιλομαθείας καὶ φιλοπονίας ἀγόμενοι ἐπελήθησαν τοῦ ἔργου τῆς

ταξιθετήσεως καὶ ἐξακριβώσεως τῶν βιβλίων καὶ χειρογράφων τῆς βιβλιοθήκης ταύτης. Ἐκ τῆς ἐρεῦνης τούτων ἐσχηματίσθη ὁ κατάλογος τῶν βιβλίων, ἐν οἷς μεταξύ ἐντύπων τυγχάνουσι τεθησαυρισμένα πολλὰ ἀσιατικὰ χειρόγραφα, ἅτινα ὡς κειμήλια θεωρούμενα, εἶτιν ἄξια συντόμου μελέτης.

Ὁ σχηματισθεὶς οὗτος κατάλογος τῶν βιβλίων, ἐπιτραπήτω μοι εἰπεῖν, ὅτι δὲν φέρει ἐπιστημονικὸν χαρακτήρα. διότι δὲν συστάθη καθ' ὕλην καὶ κατ' εἶδος ἐπιστημονικῶς, καθὰ περὶ τοιαύτης κατατάξεως τῶν βιβλίων ἀπορρίνεται ὁ σοφὸς Γερμανὸς Ἀσιανολόγος T. Zenker.

Τὰ ἐν αὐτῇ χειρόγραφα εἶσι πολλῆς σπουδαιότητος καὶ χρήσου ἐμβριθοῦς μελέτης καὶ ἐξακριβώσεως, διότι ἐκχεύουσι πολλὴν φῶς ἐν τῇ ἀσιατικῇ φιλολογίᾳ καὶ παλαιογραφίᾳ.

Μεταξὺ τῶν χειρογράφων τούτων τὸ μᾶλλον σπουδαῖον καθ' ἡμᾶς τυγχάνει ἡ ἱστορία τῆς νήσου Κύπρου (Κίπρις ταριχῆ) ἐξ ἀρχαιοτάτων χρόνων, μέχρι ἀλώσεως γραφεῖσα ὑπὸ λογίου ὀθωμανοῦ ἀνωνύμου αὕτη δύναται νὰ θεωρηθῇ ἀναμφέριστον κειμήλιον τῆς ὀθωμανικῆς ἱστορίας καὶ φιλολογίας.

Ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ ταύτῃ ὑπάρχουσι εἰσέτι πολλὰ ἀκαλλῆ καὶ εὐρύτερα χειρόγραφα καὶ τινὰ εὐρυτενῆ Ἀραβικὰ καὶ Συριακὰ ἐπὶ μεμβράνης εἰς σχῆμα φύλλου, καὶ τινὰ τούτων εἰσὶ διὰ κουφικῶν χαρακτήρων γεγραμμένα ἀναγόμενα ἐν τῇ Ἀραβῶ Συριακῇ φιλολογίᾳ καὶ παλαιογραφίᾳ.

Δὲν ἠδυνήθημεν μεθ' ὅλην τὴν ἐπίμοχθον καὶ ἀκριθῆ ἐξέτασιν ἀπάντων τῶν βιβλίων τῆς βιβλιοθήκης ταύτης ν' ἀνεύρωμεν ἑλληνικὰ χειρόγραφα καὶ βιβλία.

Τῆς βιβλιοθήκης ταύτης ὑπάρχουσι δύο ἔφοροι, ὧν ὁ εἰς βιβλιοφύλαξ.

Περίξ καὶ κύκλω τοῦ θόλου τῆς βιβλιοθήκης ταύτης ὑπάρχουσι γεγλυμμένα χρυσοῖς γράμμασιν ἔμμετρα ποιήματα, ποιηθέντα ὑπὸ τοῦ διασημοῦ μουρτῆ λευκωσιάτου Χιλμῆ ἐφένδῃ. Τὸ ποίημα τοῦτο σύγκειται ἐξ 120 διστίχων καὶ ἀναφέρεται τῷ ἰδρυτῇ τῆς βιβλιοθήκης

Σουλτάνῳ Μαχμούτ Χάν τῷ Β'. Τὸ ὄραϊον καὶ καλλιπερὸς τοῦτο ποίημα τοῦ μνησθέντος ποιητοῦ ἀντιγράψαντες ἐκ τοῦ τουρκικοῦ ἀνεκδότου κειμένου καὶ πιστῶς μεθερμηνεύσαντες ἐμμέτρως χάριν τῶν περὶ τὴν νεωτέραν φιλολογίαν καὶ ποίησιν ἀσχολουμένων δημοσιεύομεν ἐξ αὐτοῦ μόον δυο διστίχα ἐν τῇ παρούσῃ μελέτῃ ἡμῶν, ἅτε ἐπιφυλακτόμενοι τὴν ὅλην ἔκδοσιν αὐτοῦ ἐν ἄλλῃ εὐκαιρίᾳ ἔχει ὁ οὕτως:

« Ἀνακτορικῆ προνοία ἐγράφησαν βιλία ἐκλεκτὰ Ἀναγνωσθήτωσαν δὲ ἀγαθοεργήματα βασιλικὰ. Τίς δὲν ἤθελεν ἐπαινέσει μουσοστερῆ Ἀνακτα [Μαχμούτ Χάν; Πᾶς πιστὸς ὀφείλει εὐφημησάκι κ' ἐπαινέειν αἰεὶ — [ποτε Αὐτόν!]

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς ἐν Λευκωσίᾳ ὀθωμανικῆς βιβλιοθήκης, ἣτις καθ' ἡμᾶς δύναται νὰ θεωρηθῇ ἀληθὲς ταμεῖον τῆς Ἀσιατικῆς φιλολογίας.

ΧΡ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Δικαστὴς ἐν Κύπρῳ.

ΑΔΕΞΑΝΔΡΟΣ ΔΟΥΜΑΣ

Ὅτε πρό τινων ἐτῶν ἐκοινολογήθη τὸ πρῶτον ἡ ἰδέα περὶ ἀνεγέρσεως μνημείου εἰς τὸν περιφανῆ τοῦτον μυθιστοριογράφον, ὁ Αἰμίλιος Ζολᾶς, αὐστηρὸς καὶ ἀνηλεὲς εἰς τὰς κρίσεις του, κατακρίνων τὸ σχέδιον ἔγραψε τὴν ἐξῆς τραχεῖαν φράσιν: «Θὰ προσφέρω ἑκατὸν φράγκα ὑπὲρ ἀνεγέρσεως μνημείου τῷ Ἀλεξάνδρῳ Δουμᾶ, ἀφοῦ προσφέρω πρότερον χίλια ὑπὲρ ἀνεγέρσεως ἀνδριάντος τῷ Βαλζάκ».

Ἡ εὐχὴ τοῦ συγγραφέως τοῦ Assomoir δὲν εἰσηκούσθη. Ὁ Βαλζάκ, ὁ βαθὺς φιλόσοφος καὶ ἔμπειρος ἀνατόμος τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας, ἐμπνέει τὸν σεβασμὸν ἐνῶ ὁ Δουμᾶς, ὁ ἱερὸς μυθολόγος, ὁ ἐπίχαρις διηγητῆς, ὁ καταστήσας δημῶδη τὴν ἱστορίαν τῆς πατρίδος του, ὁ δημιουργήσας τοσοῦτους ἀθανάτους τύπους πρὸς διηγετικὴν τέρψιν ἀλλεπληλλῶν γενεῶν, ἐμπνέει τὴν ἀγάπην. Τὸ πάγκοινον τοῦτο αἶσθημα πρὸς τὴν μνήμην τοῦ μεγάλου μυθιστοριογράφου,

λεληθῆτος δὲ καὶ ἡ ἰδέα τοῦ νὰ προσενεχθῇ ἀπτόν τι καὶ εὐσεβὲς τεκμήριον ὑπολήψεως πρὸς τὸν ἄξιον υἱόν, ὃν, ἐκτὸς τῶν ἔργων του, κατέλιπε τῇ Γαλλίᾳ ὁ δημοτικώτατος συγγραφεὺς, ἀνίγειραν τὸ καλλιτεχνικὸν μνημεῖον, τὸ κοσμήσαν τὴν Πλατεῖαν τοῦ Μαλεζέβ, οὗ τὰ ἐγκαίρια ἐτελέθησαν λαμπρῶς πρό τινων μόλις ἐτῶν.

Ὁ Ζολᾶς ἠδύνατο νὰ φυλάξῃ τὰ ἑκατὸν του φράγκα. Ἄν ἦτο ἀνάγκη ἐράνου πρὸς διαιώσιν τῆς μνήμης τοῦ προσφιλοῦς μυθιστοριογράφου, πάντες, ἀπὸ τοῦ τραπέζιτου μέχρι τοῦ χειρῶνακτος, ὅσοι συνεκινήθησαν καὶ κατεβλήθησαν ἀναγόντες τὰς σικηρὰς τοῦ «Μοντεχρίστου» καὶ τῶν «Τριῶν Σωματοφυλάκων» θὰ συεισέφερον προθύμως τὸν ὀβολὸν των. Ἀλλὰ τοιαύτη τις ἀνάγκη δὲν ἐπέστη ἡ καὶ μετὰ θάνατον κραταιὰ δημοτικότης τοῦ συγγραφέως ἐμείωσε καταπληκτικῶς τὸ ποσὸν τῆς δαπάνης. Μόλις ἀεκινήθη τὸ ζήτημα, καὶ ἀμείσως ὁ Ἰούλιος Φερρὺ, τανῦν πρωθυπουργός, προσήνεγκε 12,500 φράγκα, ὁ δὲ Σύλλογος τῶν δημοσιογράφων 18,500. Ὁ μέγας καλλιτέχνης Γουστάβος Δορὲ ἐξεπόνησε τὸ σχέδιον καὶ ἀνεδέξατο τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ προπλάσματος, ἄνευ τινὸς ἀμοιβῆς, ἀρχιτέκτονες δὲ καὶ γύτοι καὶ ἐργολάβοι παρέσχον δωρεὰν τὴν συνεργασίαν αὐτῶν. Οἱ ἐξοχώτατοι τῶν ἐν τοῖς γράμμασι, ταῖς τέχναις καὶ ταῖς ἐπιστήμασι διαπρεπόντων, ὁ Αἰμίλιος Ὠξιέ, ὁ Δωδὲ, ὁ Φεγιέ ὁ Γκουινὸν, ὁ Λεγλουβέ, ὁ Μεσσονιέ, ὁ Σαρδου, ὁ Ἰούλιος Βέρν, καὶ ἄλλοι τινὲς ἰσότιμοι ἀπετέλεσαν τὴν ἐπὶ τῆς ἀνιδρύσεως τοῦ μνημείου ἐπιτροπὴν, ὡμίλησαν δὲ κατὰ τὰποκαλυπτήρια ὁ πρόεδρος τῆς ἐπιτροπῆς Ἀδόλφος δὲ Λεβέν, γηραιὸς δραματικὸς συγγραφεὺς, μεθ' οὗ τὸ πρῶτον κατὰ τὴν νεανικὴν του ἡλικίαν συνειργάσθη εἰς τὴν συγγραφὴν τοῦ κωμικοῦ δούλου «Ἡ θήρα καὶ ὁ Ἔρω», ὅπερ ἦτο τὸ πρῶτον φιλολογικὸν ἔργον ἀμφοτέρων, καὶ οὗ ἡ κατασκευὴ ἀπῆρθε καὶ τὴν συνεργασίαν τρίτου τινὸς, τοῦ Ἰακώβου Ρουσιώ· ὁ διευθυντῆς τῆς σχολῆς τῶν Καλῶν Τεχνῶν, καὶ ὁ γραμματεὺς τῆς Ἀκαδημίας Κάμιλλος Δουσέ, ὁ Ἰούλιος Κλαρεσῆ ἐπ' ὀνόματι τοῦ Συλλόγου τῶν Δραμα-

τικῶν Συγγραφέων, ὁ Ἐδμόνδος Ἀβού, ὁ πρόεδρος τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου καὶ ὁ Σαλντζιέ ἐπ' ὀνόματι τοῦ Συλλόγου τῶν ἡθοποιῶν.

Ἐν μνημεῖφ παρίσταται ὁ Δουμᾶς κηήμενος ἐπὶ ἑδρας ἐν ἀπερίττω οἰκιακῇ ἀναβολῇ καὶ κορατῶν γραφίδα. Ἐπὶ τῆς βίσεως παρίσταται σύμπλεγμα χαρίεσσ-ατον, ἀποτελούμενον ἐκ μιᾶς κόρης ἀναγινωσκούσης βιβλίον, ἐξ ἑνὸς ἐργάτου ἀκρωμένου καὶ ἑνὸς νεανίου, παρακλουθούντος διὰ τῶν ὀρθολμῶν τὴν ἀνάγνωσιν. Ἐπὶ τῆς ἀντιθέτου πειρᾶς, φαίνεται ὁ Ἀρτανιάν, ὁ γνωστότατος καὶ προσφιλέστατος τῶν ἡρώων τοῦ γονίμου μυθιστοριογράφου. Ἐκατέρωθεν ἐπὶ πλακῶν ἀναγράφονται τὰ κυριώτατα τῶν ἔργων τοῦ συγγραφέως, ἅτινα εἰς πάσας τὰς γλώσσας μεταφρασθέντα, ἀπλήστως ἀνεγνώστησαν ἀνὰ πάντα τὸν πεπολιτισμένον κόσμον.

Ὅτε ἀπεκαλύφθη τὸ μνημεῖον καὶ ἐπεφάνη ἡ συμπαθὴς καὶ ἐπιβάλλουσα τοῦ συγγραφέως μορφή, ἡ ἀποπνεύουσα εἰλικρίνεια καὶ θυμηδία, συγκίνησις ἄρρητος κατέλαβε τὸ περιστάμενον ἄπειρον πλῆθος.

Ἐν τῷ ὁμοίωματι ἐκείνῳ ἐφαίνετο προσωποποιουμένη ἡ εὐκλεὴς καὶ γόνιμος περίοδος τῆς γαλλικῆς φιλολογίας, ἡ ἐν ἀκοιμητῷ πνευματικῷ ὄργασμῳ καὶ δράσει διαρρεύσασα, ἀναδείξασα δὲ τόσους ἐπιστήμους ἄνδρας καὶ συντελέσασα οὐσιωδῶς εἰς τὴν σύγχρονον διαιοητικὴν πρόοδον. Ὁ μᾶλλον ἀκίματος καὶ εἰς τῶν ἐπισημοτάτων ἐργατῶν τῆς περιόδου ταύτης ὑπῆρξεν ἀναντιρῶτως ὁ Δουμᾶς. Μέγας καὶ βαθύς τὴν διάνοιαν δὲν ὑπῆρξεν ὡς ἄλλοι, ἀφίκετο ὅμως εἰς τὴν ὑπεροχὴν διὰ τῶν πολλὰ πλῶν χαρισμάτων, ὧν ἦν φύσει πεπροικισμένος, καὶ ὧν ἐπιδεξίως ἐποιεῖτο χρῆσιν. Ὁ γίγας οὗτος τῆς πνευματικῆς ἐργασίας ἀνεδείχθη διὰ τῆς γραφίδος του καὶ μόνης. Αὕτη τὸν ἀνέδειξε καλλιγράφον ἐν ἀρχῇ, καὶ μέγαν συγγραφέα κατόπιν. Προωρισμένος νὰ ζῆσιν ταπεινὸς καὶ ἄσημος ὑπαλλήλιος συμβολαιογράφου ἐν τῷ χωρίῳ τῆς Βιλλερ Κοτερέτης ὑπερσπῆθησε τὸ πεπρωμένον καὶ κατώρθωσε νὰ σφίγγῃ φίλιως τὴν χεῖρα τῶν λαῶν καὶ τῶν ἡγεμόνων τῆς δικνοίας. Ὁ ἀποζῶν ἐκ τῆς γλίσχρου ἀμοιβῆς

ὑπαλλήλου ἐν τοῖς γραφεῖσι τοῦ δουκὸς τῆς Ὁρλεάνης, διήνυσε τὸ βίον ἐν πλουσιοπαρόχῳ ὕλικῇ τρωφῇ, ἐν ἀνέτῳ ἀπολαύσει πάντων τῶν ἀγαθῶν τοῦ βίου, ἐν ἀνυπολογίστῳ σπατάλῃ. Ὁ μόλις κατορθῶν ἐν ἀρχῇ, μετὰ τῆς συνεργασίας ἐτέρων δύο, νὰ καταρτίσῃ ἐν ἄθλιῳ κωμειδύλλιον ἐν φ, κατὰ τὴν ἐκφρασίαν του, «ταῦτο χρόνως εὐρίσκει τὸν τρόπον νὰ δημιουργήσῃ μόνον τοῦ ἐν τέκνον» ὅπερ ἐγένετο κατόπιν ὁ περικλεὴς πρωτοκἀθεδρὸς τοῦ συγχρόνου γαλλικοῦ θεάτρου, ἡδυνήθη νὰ συναρμολογήσῃ τὰ κολοσσαῖα ἐκεῖνα καὶ γοητευτικὰ ἔργα, δι' ὧν ὁ ἀναγνώστης ἰλιγγιᾷ τὴν ἔντεχνον πλοκήν, τὴν εὐρύτητα τῶν γνώσεων, καὶ τὴν ἀπερίστη μνήμην. Ὁλόκληρο, δὲ πλήρως περιπετειῶν αὐτοῦ βίος κατηναλώθη εἰς τὴν ἐργασίαν, τὴν ἀπόλαυσιν καὶ τὴν ἀνεξάντητον ἀγαθοεργίαν. Διὰ τῶν ἔργων του ἐκέρδησε πρὸς μυθῶδη, καὶ ἐλεγέ ποτε καυχώμενος ὅτι οὐδεὶς ἐκέρδαινε τόσα, ὅσον αὐτὸς, διότι πληρωνόμενος μὲ τὸν στίχον ἔγραφεν ἐν Ὄ! καὶ ἐκέρδαινε ἐν καὶ ἡμισυ φράγκον. Ἀλλ' αἱ ἡ μελάνη τοῦ μελανοδοχείου ἦτο Πακτωλὸς, ἡ ἀγαθὴ του καρδιά ἦτο Νιαγάρας τὴν σπατάλην. Διὰ τοῦτο ἀπέθανε πτωχὸς καὶ περίλυπος καθ' ἡν ἐποχὴν τὰ πρωσσικὰ τηλεβόλα ἐβρόντων διαλαλοῦντα τὴν ταπεινώσιν τῆς πατρίδος του. Ἀσθενῆς ὢν καὶ φιλοξενούμενος παρὰ τῷ υἱῷ του, πρὶν ἢ κατακλιθῆ εἰς τὴν κλίνην, ἐφ' ἧς ἔμελλε νὰ ἐκπνεύσῃ, ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ θυλακίου του καὶ ἔρριψεν ἐπὶ τῆς τραπέζης δύο χρυσᾶ εἰκοσόφραγκα, τὴν μόνην αὐτοῦ περιουσίαν, καὶ μειδιῶν θλιβερῶς ἀνέκραξεν:

— Ὅταν πρὸ πενήκοντα ἐτῶν ἦλθον εἰς Παρισίους ἀπὸ τὸ χωρίον μου εἶχον ἐν μόνον λουδοβίκιον εἰς τὸ βελάντιον. Ἰδοὺ διπλασιασμένον τὸ κεφάλαιόν μου. Καὶ ὅμως μὲ εἶπον σπάταλον!

Ραγδαῖα ἐπέρχονται εἰς τὴν μνήμην τὰ εἰς τὸν βίον καὶ τὰ ἔργα τοῦ ἐνδόξου μυθιστοριογράφου ἀναφερόμενα ἀνέκδοτα. Ἡ ἀναγραφὴ πάντων θ' ἀπῆται χῶρον πολλῶ μείζονα ὅσου διαθέτουσιν αἱ ἡμέτεροι στήλαι· ἀλλὰ δὲν δυνάμεθα νὰ παραλείψωμεν ἐν ἐξ αὐτῶν, χαρακτηριστικῶς

πιστῶς τὴν εὐφυΐαν, τὴν ἀγαθότητα καὶ τὴν ἀπαρμίλλον αὐτοῦ φιλεργίαν κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐκτάκτου εὐπορίας του, ὅτε διῆγεν ὡς Κροῖσος εἰς τὴν ἐν τῷ Ἀγίῳ Γερμανῷ ἔπαυλίν του, ὅπου ἐξοδεύων ἀφειδῶς παρημέλει τὰ μικρὰ καὶ ἀσημῶνα χρέη. Ἐπειδὴ δὲ δὲν προσεῖχεν εἰς τὴν διαχείρισιν, δικαστικὸς τις κλητῆρ ἐντεταλμένος νὰ εἰσπράξῃ, κατόπιν δικαστικῆς ἀποφάσεως, χρέος ἐξ ἑβδομήκοντα φράγκων, τὸ ἀνεδίβασε, συνεννοούμενος μετὰ τῶν ὑπηρετῶν, εἰς διασχίλια. Τὸ σκάνδαλον ἦν τοσοῦτον μέγα, ὅστε περιῆλθεν εἰς γνώσιν τοῦ Δουμᾶ.

Κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας, ἀποθανόντος δικαστικοῦ τινος κλητῆρος ἐντελῶς ἀπόρου, ἐγένετο ἔρανος ἐν τῷ χωρίῳ διὰ τὴν κηδεῖαν αὐτοῦ, οἱ δὲ διενεργοῦντες τὸν ἔρανον μετέθησαν καὶ παρὰ τῷ Δουμᾶ.

— Πόσον ἀπαιτεῖται διὰ τὴν κηδεῖαν; ἡρώτησεν ὁ Δουμᾶς.

— Τριάκοντα φράγκα.

— Λάβετε ἐξήκοντα, εἶπε δίδων αὐτοῖς τὸ ποσὸν τοῦτο, καὶ θάψατε δύο κλητῆρας!

Ἐν τῇ εἰρημένῃ ἐπαύλει πᾶς ὁ προσερχόμενος ἦν βέβαιος ὅτι θὰ εὐρίσκει φιλοξενίαν καὶ συνδρομήν. Ἀλλ' ἕνεκα τῆς ἀμελείας τῶν οἰκοδεσποτῶν ἔμενεν ἐλευθέρῃ ἡ ὁδὸς εἰς τὸν βουλόμενον νὰ καταχραστῆ. Παρὰ τὴν τράπεζαν ἐκίθητο καθ' ἐκάστην πολλοὶ συνδαίτορες, ἀλλ' οὐχὶ σπανίως ἐπωφελούντο τῆς βασιλευούσης ἐν τῷ οἴκῳ ἀμεριμνησίας, ὅπως εἰσδύωσι καὶ ἐγκάθετο. Ἡμέραν τινὰ εἰς τῶν προσκεκλημένων παρετήρησεν ἄνθρωπον ἐντελῶς ἄγνωστον συντρῶγοντα μετὰ τῶν ἄλλων. Ἠρώτησε τὸν Ἀλέξανδρον Δουμᾶν υἱὸν περὶ τοῦ ἀγνώστου ἑμοτραπέζου, ἀλλὰ καὶ οὗτος ἠγνόει αὐτόν.

— Θὰ ἦναι ἴσως φίλος τις τοῦ πατρός μου, εἶπεν.

Ὁ περίεργος προσκεκλημένος ἠρώτησε μετὰ τὸ γεῦμα καὶ τὸν Δουμᾶν περὶ τοῦ ἀγνώστου.

— Δὲν τὸν γνωρίζω, εἶπεν ἀφελῶς ὁ μυθιστοριογράφος. Θὰ ἦναι ἴσως φίλος τις τοῦ υἱοῦ μου.

Ἀλλ' ἡ ἀληθὴς ἔκτακτος ἀρετὴ τοῦ Δουμᾶ ἦν ὁ πρὸς τὴν ἐργασίαν ἔρω; καὶ ἡ θαυμαστὴ

περὶ τὸ συγγράφειν εὐχέρεια. Μυρία ἀναφέρονται περὶ τούτου ἀνέκδοτα, ἀλλ' ἀντὶ παντὸς ἄλλου προτιμῶμεν τὸ ἐξῆς, ὅπερ ἀνέφερον ὁ Ἀβού ἐν τῷ κατὰ τ' ἀποκαλυπτῆρια ἀπαγγελθέντι παρ' αὐτοῦ λόγῳ. Τῷ 1858 ὁ Ἀβού συνήνησεν εἰς Μασσαλίαν τὸν Δουμᾶν, ὅστις τὸν προσεκάλεσε νὰ καταλύσῃ εἰς τὸ αὐτὸ ξενοδοχεῖον, νὰ συνδαιπνήσῃ μετ' αὐτοῦ, καὶ νὰ παρευρεθῇ τὴν ἐσπέραν εἰς τὸ θέατρον, ἔνθα ἐδιδάσκετο τὸ δρᾶμά του: Ο Ἰ Δ α σ ο φ ὺ λ α κ ε ς. Ὁ Ἀβού ἐδέχθη τὴν πρόσκλησιν, ἐγένεθη τοῦ παρασκευασθέντος ἰδιοχείρω; παρὰ τοῦ Δουμᾶ ὀρεκτικωτάτου ἐξ ἰγθύων καρυκεύματος, τοῦ γνωστοῦ ὑπὸ τὸ ὄνομα Bouille abaisse, καὶ παρευρέθη εἰς τὴν παράστασιν τοῦ δρᾶματος καὶ εἰς τὸν θρίαμβον τοῦ συγγραφέως. Μετὰ τὴν παράστασιν ἡ ὀρχήστρα τοῦ θεάτρου σύσσωμος μετέθη ὑπὸ τὰ παράθυρα τοῦ ξενοδοχείου τοῦ Δουμᾶ καὶ ἐπαίανισε διάφορα μουσικὰ τεμάχια, πρὸς τιμητικὴν ἐπίδειξιν. Ὁ Δουμᾶς προέβη εἰς τὸν ἐξώστην καὶ ἠύχαρίστησε τὸ συναθροισθὲν ὑπὸ τὴν κατοικίαν του πλῆθος, μετ' ὃ μεταβάς μετὰ τοῦ Ἀβού παρεκάθησεν εἰς δεῖπνον παρθεθὲν πρὸς τιμὴν αὐτοῦ παρὰ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ θεάτρου. «Τὸ δεῖπνον παρετάθη, λέγει ὁ Ἀβού, μέχρι τῆς τρίτης ὥρας μετὰ τὸ μεσονύκτιον. Ὅτε ὑπεστρέψαμεν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, ἐγὼ ἤμην κατὰκοπος, ὁ δὲ γίγας ἐκεῖνος ζωηρὸς καὶ ἀκμαῖος, ὡς ἄνθρωπος ἀναπαυθεῖς. Μὲ προσεκάλεσε νὰ εἰσέλθω εἰς τὸν κοιτῶνά του, ὅπου ἀνάψας ἐπὶ παρουσίᾳ μου δύο κηρία μοι εἶπεν:— Ἀναπαύθητι, γέρον μου. Ἐγὼ, ὅστις εἶμαι μόνον πενήκοντα καὶ πέντε ἐτῶν, θὰ γράψω τρεῖς ἐπιφυλλίδας, ἅς θ' ἀποστείλω αὔριον διὰ τοῦ ταχυδρομείου, δηλαδὴ σήμερον. Ἄν μοι μείνη ὀλίγος χρόνος, θὰ καταστρώσω διὰ τὸν Μοντινὺ καὶ ἐν μικρὸν δρᾶμα, τοῦ ὁποίου ἡ ὑπόθεσις μοι κατέχει τὴν σκέψιν.

« Ἐνόμισα ὅτι ἡστεῖεῦετο· ἀλλ' ὅτε ἠγέρθη τὴν πρωίαν, εἶδον ἐντὸς τοῦ ἀνοικτοῦ δωματίου τοῦ Δουμᾶ, ἐν φ εὐρίσκετο ὄρθιος καὶ ἐψάλεν, ἐνφ ἐξυρίζετο, τρεῖς μεγάλους φακέλους ἐπιγραφομένους πρὸς τὴν Πα τ ρ ῖ δ α καὶ τὸ Journal pour tous, καὶ ἕνα κύλινδρον ἐπιγραφόμε-

μενον πρὸς τὸν Μοντινὸν, ὅστις περιεῖχε τὸ μικρὸν δραματικὸν ἔργον, ὅπερ ἦν ἀληθὲς ἀριστοῦργημα. «**Ἡ πρόσκλησις εἰς τὸν στροβίλον**».

Τοιοῦτος ἐν περιλήψει ὁ χαρακτήρ τοῦ ἀνδρός, ὃν ἐτίμησε δικαίως ἡ Γαλλία, ὡς ἔθνος μεγάλως σεβόμενον τοὺς διαλάμποντας ἀνδρας αὐτοῦ, καὶ μὴ κατὸν ἀσεβῶς τὸν λιθανωτόν του εἰς κολακείαν τῶν ξένων ἰσχυρῶν τῆς ἡμέρας.

LEWIS KODIA.

Ο ΑΠΟΚΕΦΑΛΙΣΤΗΣ

(Συνέχεια ἴδε προηγ. φυλλάδιον.)

— Καὶ δὲν εἶναι;

— Ἀναμφιβόλως· ἀλλ' ὄχι διότι τὸ αἷμα δὲν ρεῖει πλέον μεταξύ ἀντιπάλων· ὁ νεώτερος πολιτισμὸς οὐδόλως εἰς τοῦτο ἐπηρεάζει· εἶναι συνέπεια τῆς καταπτώσεως τῶν χαρακτήρων! Ὁ πολιτισμὸς ὑπῆρχε φωταυγῆς καὶ μεγαλοπρεπῆς παρὰ τοῖς Ρωμαίοις καὶ παρὰ τοῖς Ἑλλησιν, οἵτινες ἦσαν σφαγεῖς. Καὶ ἡ Γαλλία αὐτὴ ἐνίοτε ἐμεθίσθη, ἐξ αἵματος κατὰ τὰς λαμπροτέρας περιόδους τῆς ἱστορίας της. Παράδειγμα φέρω τὸ 1793.

— Φρικώδης ἐποχὴ.

— Ὡρα ὑπερτάτη καὶ ἐνδοξος ἐν τῷ βίῳ τῶν λαῶν. Κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην ἡ Γαλλία ἐγένετο μεγάλη, ἡρώϊκῃ, κατασυντρίβουσα διὰ τῆς στιβαρᾶς αὐτῆς χειρὸς τὰ ἔθνη καὶ τοὺς βασιλεῖς· ἀλλὰ πηγνύουσα τὴν λαίμοτον ἐπὶ τῶν πλατειῶν της καὶ πλημμυροῦσα αὐτὰς διὰ τοῦ αἵματος τῶν εὐγενῶν· ἐκδίκησις ἀμειλικτος, φοβερὰ, κατὰ διαιωνίου καταθλίψεως.

Ἡ μαρκησία ἤκουε, δεσποζομένη, τὴν ἀπολογίαν ταύτην τοῦ Τρόμου· ὁ Γεώργιος, ὄρθιος, μὲ ὄμμα ἐξαστρίπτου καὶ μὲ φωνὴν πάλλουσαν ἐξηκολούθησεν.

— Ἴδετε τὴν ἀρχαιότητα! Ὅποια μαθήματα!

Voë victis, «οὐαὶ τοῖς ἡττημένοις»· ἰδοὺ

τὸ σύμβολον ὄλων τῶν μεγάλων ἀνδρῶν καὶ τῶν μεγάλων λαῶν. Ἡ Ρώμη βαδίζει ἐπὶ τοῦ αἵματος εἰς τὴν κατάκτησιν τοῦ κόσμου· ὁ Καῖσαρ ἀνέρχεται εἰς τὴν ἐξουσίαν μετὰ τὰς ἐκατόμβας τῶν Φαρσάλων καὶ τὴν προγραφὴν τῆς τριανδρίας. «Ὁ ὑμέτερος Καῖσαρ, κυρία!»

— Πῶς! τί λέγετε;

— Μίαν ἀλήθειαν.

Μετὰ τὰς λέξεις ταύτας ἐπεκράτησε μικρὰ σιωπὴ, μεθ' ἧν·

— Ἐγὼ σὰς ἐνόησα. ὑπέλαβεν ὁ Ραοὺλ, σὰς ἐγνώρισα κατὰ βάθος· δὲν εἴσθε ἡ μαρκησία Δε Νουμέζ· μεταρσιούσθε εἰς τὰ ὕψη διὰ τῆς φαντασίας, ὄνειροπολοῦσα ἐν τῷ παρελθόντι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι.

«Ζῆτε διὰ τῶν ἀναμνήσεων καὶ τῶν πόθων».

Ἡ Μαρία ἐξεπλήστετο ἐπὶ μᾶλλον· ἔβλεπεν ὅτι εἶχεν ἀποκαλυφθῆ καὶ δὲν διεμαρτύρετο.

— Ναί, προσέθηκεν ὁ Ραοὺλ, εἴσθε ἐκ τῶν ἄλλοτε ὑπάτων ἐκείνων γυναικῶν, αἵτινες ἤθελον νὰ ἔχωσι τὸν κόσμον ὑπὸ τοὺς πόδας των καὶ νὰ δεσπόζωσιν ἐπὶ τῆς γῆς διὰ τῆς κατακτήσεως ἐνὸς ἀνδρός· τὸν ἀνδρα τοῦτον τὸν ὀφείλοντα νὰ δώσῃ ὑμῖν μίαν αὐτοκρατορίαν ζητεῖτε, ἀλλ' ἀπωλείσατε πᾶσαν ἐλπίδα ὅτι θὰ τὸν εὕρητε.

Ὁ Ραοὺλ διεκόπη.

— Εἶναι ἀληθὲς τοῦτο; ἠρώτησεν οὗτος.

— Ναί, ἀπήντησεν ἡ μαρκησία.

— Ἐπειδὴ εἴσθε ἀξία τοῦ ἀνδρός τούτου, ὃν ἄνευ ἐμοῦ οὐδέποτε θὰ συναντήσητε, θὰ σὰς εἶπω ποῦ εὐρίσκειται.

Ἀκούσατε καλῶς.

Ἡ κυρία Δε Νουμέζ ἐφάνετο καταβίλλουσα πᾶσαν προσπάθειαν, ὅπως καταστῇ κυρία ἐπιτῆς, διότι ἠσθάνετο ὅτι ὁ Ραοὺλ ὡς διὰ μαγνητικῆς δυνάμεως ἐδέσποζεν αὐτῆς· ἀλλὰ τὴν ἀπόπειραν ταύτην ἀνέστειλεν οὗτος διὰ μιᾶς λέξεως.

— Ἀκούσατε λοιπὸν, εἶπεν ὁ Ραοὺλ. Βραδύτερον θὰ με εὐχαριστήσητε, διότι κατεπίτησα ὑπὸ τοὺς πόδας μου τὴν ἀβρότητα, τὰς ἀνοήτους προλήψεις, τὴν εὐπρέπειαν, τὸν σεβασμὸν καὶ τὰς γελοίας μικρολογίας.

Ἄς ἴδωμεν· προχωρήσατε, εἶπεν αὐτῇ· εἶμαι λίαν περιεργὸς νὰ ἴδω μέχρι τίνος θὰ τολμήσητε!..

— Ἄ! οὕτως ἔχει! ἀνέκραξεν ὁ Ραοὺλ· ἐγὼ σιωπῶ. Ἀλλ' ἐν τῷ παλαιῷ κόσμῳ σας τῷ μικρῷ, τῷ ἐξηγνητῷ, τῷ ἀναξίῳ διὰ τὰς μεγάλας καρδίας, οὐδέποτε θὰ ἴδωτε τὸ ὄνειρόν σας ἀρχόμενον κἂν. θὰ ἀποθάνητε προθένος ἢ ἐκπεπνευμένη ὑπὸ ἀθλίου τίνος.

Εἶπε μετὰ περιφρονητικοῦ ὕφους, ὅπερ ἀδύνατον νὰ περιγραφῆ, καὶ στρέψας τὴν πρῶραν τῆς λέμβου ἠθέλησε νὰ πλεύσῃ πρὸς τὸν λιμένα· ἀλλ' ἡ μαρκησία, ἄκουσα, παρασυρομένη ὑπὸ τῆς περιεργείας καὶ τοῦ ἐκτάκτου καὶ αὐθάδους ἐκείνου χαρακτήρος, ὠθουμένη δὲ ὑπὸ τῆς δυνάμεως ἐκείνης ἣτις ὄδηγεῖ τὸν ἄνθρωπον εἰς τὰς ἐπισημοὺς καὶ κρίσιμους στιγμάς, εἶπεν·

— Ομιλήσατε!..

Ἐπὶ τῶν χειλέων τοῦ Ραοὺλ δὲν ἐπλανᾶτο πλέον τὸ μειδίαμα· οἱ ὀφθαλμοὶ του δὲν ἐξέπεμπον τὴν προτέραν λάμψιν.

Ἐκείνη προσεδόξα νὰ ἴδῃ αὐτὸν θιχθεῖν· ἀλλ' οὗτος ἐφάνετο οὐδόλως προσέχων εἰς τὴν πρόσκλησίν της.

— Ἐπράξατε καλῶς, εἶπεν οὗτος νὰ καταπνίγητε τὴν φωνὴν τῆς ἐγωϊστικῆς ἐκείνης μαρκησίας, ἣτις λίαν συνεχῶς ὠμίλησεν ἐν τῇ μεγάλῃ ψυχῇ σας· ἰδοὺ ὑμεῖς σῦθις τοιαύτην εἶναι σὰς ἀγαπῶ, καὶ θὰ σὰς δώσω τὴν συμβουλήν τὴν μέλλουσαν νὰ σὰς σώσῃ.

Ἐκάθησεν ἡσύχως.

Ἐκείνη ἦν τεταραγμένη.

— Ἡ Εὐρώπη δὲν παρέχει πλέον τροφὴν εἰς τὴν μεγαλοφυΐαν, εἶπεν ὁ Ραοὺλ· ἀπέθανε διὰ τὰς δεσποτικὰς διανοίας· ἐν αὐτῇ θρικυβίῃ ἢ δημοκρατίᾳ· οἱ βασιλεῖς δὲν εἶναι πλέον βασιλεῖς, ἀλλὰ τρέμουσιν ἐνώπιον τῶν λαῶν τῶν εἶναι ποιμένες ὀδηγούντες ἀγριμαῖα ζῶα πάντοτε ἑτοιμα ὅπως καταφάγωσιν αὐτούς. θὰ ἰπποτίμων τὴν ἐλευθερίαν μου, τὰς ἐρήμους μου, τὰς μάχας μου, παρὰ τὸν τίτλον βασιλέως συνταγματικοῦ· εἰλικρινῶς λέγω, εἰς καλλιτέχνης, εἰς ἀληθῆς ποιητῆς ἀξίζει περισσότερο τοῦ αὐτοδίκου Φιλίππου, ὅστις διοικεῖται ὑπὸ τῶν

ἀστῶν αὐτοῦ. Ὁ Οὐγὼ, ὁ Λαμαρτίνος, ὁ Ροσσίνης, εἶναι μεγαλειότεροι αὐτοῦ.

Ἡ μαρκησία κατένευε διὰ τοῦ βλέμματος.

— Ἀλλ', ἐπανελάβεν ὁ Ραοὺλ, ὑπολείπεται ἡ Ἀμερική, αἱ Ἰνδίαί, ἡ Σινική, ἡ κεντρικὴ Ἀφρική, ἐνθα δύναται τις νὰ ἰδρῦσῃ θρόνον. Ὁ Ναπολέων ἐγνώριζε τοῦτο καλῶς, ὅτε ἐρρίφθη ἐπὶ τῆς Αἰγύπτου· οὐδὲν μέγα εἶναι δυνατόν ἐν τῇ Εὐρώπῃ· κατὰ συνέπειαν καὶ ἡ δύναμις ἐκεῖνου συνετρίβη.

«Ἦθελε νὰ κατακτήσῃ τὴν Ἀνατολήν καὶ θὰ ἐπετύγχανεν, ἐὰν δὲν κατέστρεφεν αὐτὸν ἡ φύσις».

— Καὶ σεῖς μοι προτείνετε;.. ἠρώτησεν ἡ νεαρὰ γυνή, περιμένουσα νὰ ἴδῃ αὐτὸν προσφέροντα αὐτῇ τὸν ἔρωτά του.

Ἀλλ' οὗτος ἀπαθῶς ἀπήντησεν·

— Ἐγὼ οὐδὲν προτείνω· σὰς προτρέπω μόνον νὰ ἐπιδιώξητε τοὺς ἐν τῷ ὀρίζοντι ἐπιφανομένους χαρακτήρας· καθ' ἕκαστον ἕος προσφέρει οὗτος ἕνα ἢ δύο. «Ἡμεῖς ἔχομεν τὸν Ραουσσέτον δὲ Βουλδὸν, τὸν Βίλκερ, τὸν Πινδραί, τυχροδίκτας, οἵτινες, φωτιζόμενοι καὶ διοικούμενοι ὑπὸ ἀνωτάτης διανοίας, θὰ ἐπετύγχανον.

«Παρατηρήσατε ὅτι ἡ στρατιωτικὴ μεγαλοφυΐα, τὸ τυχοδιωκτικὸν πνεῦμα τῶν συγχρόνων χρῆζουσι τῆς ἐξ ἴσου ἀναπτύξεως καὶ τῶν ἄλλων εὐκολιῶν. Ὁ τέλειος ἀνὴρ δὲν γεννᾶται ἢ ἀπαξ μόνον κατ' αἰῶνα καὶ ἔτι σπανιότερον.

«Λάθετε λοιπὸν ἕνα τῶν τυχοδιωκτῶν τούτων· ὠθήσατε αὐτὸν πρὸς τὸν κόσμον ὃν θὰ δώσῃ ὑμῖν· μεγαλύνατε μέχρις ὑμῶν τὸν χαρακτήρα του· γαλθανίσατε αὐτόν».

«Δὲν θ' ἀπολαύσητε μὲν τὸ ἰδανικὸν ὑμῶν, ἀλλὰ θὰ ἔχητε τοῦλάχιστόν τι τὸ προσεγγίζον αὐτῷ· ἴσως, ἄλλως τε, ἡ τύχη προσμειδίασῃ ὑμῖν, καὶ ὅπως ἡ Κλεοπάτρα ἤρξατο ἀπὸ τοῦ Ἀντωνίου ὀλίγον ὑστεροῦντος τοῦ μεγάλου ἀνδρός καὶ κατέληξεν ἐν τῷ Καίσαρι τῷ ἡμιθέῳ, ἴσως Ραουσσέττος τις γίνῃ τὸ προοίμιον τοῦ ὑμετέρου ἐρωτικοῦ δράματος. Ἰδοὺ τί θὰ σώσῃ ὑμᾶς, ἐκτὸς δὲ τούτου οὐδέν. Ἀπερχόμεθα εἰς Ἀλγερίαν· ἐκεῖ γνωρίζω εἴκοσιν ἀνδρείους ὀπλαρχηγούς· ἐκαστὸς νὰ ἐπιχειρήσῃσι τὸ ἔργον τοῦ Αβδ-ἔλ

Καδέρ· δὲν λείπει αὐτοῖς ἢ ἡ ὠθήσουσα αὐτοὺς ἐπὶ τὰ πρόσω πνοή. Οἱ Ἀραβες οὗτοι εἶναι θαυμασίως πεπρωτισμένοι, καίτοι δ' ἔχοντες τὸν γυναικωνίτην των, ἱκανοὶ πρὸς τὴν ἀφοσίωσιν καὶ τὴν τυφλὴν λατρείαν ἢν θ' ἀπαιτήσητε παρ' αὐτῶν· δὲν ἔχετε ἢ νὰ ἐκλέξητε μεταξὺ αὐτῶν».

— Καὶ ὅποιος θὰ κατασταθῇ οὗτος;

— Ὁ ἐκλεκτὸς ὑμῶν θ' ἀναπετάσῃ τὴν σημαίαν τῆς ἐπαναστάσεως ἐν Μαρόκῳ· θὰ κατορθώσῃ δὲ ἢ νὰ βασιλεύσῃ αὐτόθι ἢ ν' ἀποθάνῃ· ἀλλ' ἀπαξ κατασταθῆς κύριος τοῦ Τάγγερ, θὰ ἐξωθήσῃ τὴν Ἀλγερίαν εἰς ἐπανάστασιν κατὰ τῆς Γαλλίας ὅταν αὕτη—ὅπερ θὰ γίνῃ προσεχῶς,—θὰ μάχῃται κατὰ τῆς Ρωσσίας· θὰ ρίψῃ τοὺς χριστιανούς εἰς τὴν θάλασσαν, θὰ ἐπεκτείνῃ τὸ κράτος αὐτοῦ ἐφ' ὅλων τῶν βαρβάρων ἐθνῶν, ἢ δὲ πλουσιωτέρα μερὶς τοῦ κόσμου θὰ γίνῃ ἰδική σας, κυρία.

— Καὶ ἐὰν ὁ ἄνθρωπος οὗτος μὲ ἐγκαταλείψῃ;

— Σεῖς εἰσθε Κλεοπάτρα, Ἄρτεμις, γυνὴ εὐφυῆς, τέλος· αἱ μεγάλαι ἐκεῖναι ἐρωμέναι οὐδέποτε ὑπέστησαν ἤττας· σὰς ἐγγυῶμαι δὲ ἀπόλυτον πίστιν.

— Σεῖς, Γάλλος ὢν, μοὶ λέγετε νὰ παραδώσω μίαν γαλλικὴν ἀποικίαν εἰς χεῖρας ἐνὸς μουσουλμάνου!

— Πρὸς Θεοῦ, κυρία, μὴ πιστεύητε ὅτι κατέχομαι· ὑπὸ τῶν μικρῶν ἐκείνων προλήψεων περὶ πατρίδος καὶ χώρας ἐν ἣ βλέπουσι τὸ φῶς. Εἶμαι ὑπεράνω τούτων καὶ πολλῶν ἄλλων πραγμάτων. . . .

Ἡ μαρκησία ἠγνόει πῶς νὰ ἐκτιμῆσῃ ἄνθρωπον τοσοῦτον ἀλλοκότως ὀμιλοῦντα αὐτῇ, καὶ ἠρώτα ἑαυτὴν εἰς ποῖα ὕψη εἶχεν ἀναβιθασθῆ οὗτος, εἰς ποῖα δὲ βάθη εἶχε καταβιθασθῆ. Ἐνῶ αὕτη τοιαῦτα διελογίζετο, οὗτος ἐπκνέλαβε τὴν προτέραν αὐτοῦ θέσιν, ὡς οὐδὲν νὰ εἶχε συμβῆ.

Ἡ μαρκησία ἠσθάνετο ὅτι ἡ συνδιάλεξις αὕτη δὲν εἶχε λήξει εἰσέτι, ἤθελε δὲ ἀντιπάσης θυσίας νὰ μάθῃ τὸ βάθος τῆς διανοίας τοῦ ἀνδρὸς τούτου, ὅστις διέπρατε τὸ ἀσύγ-

γνωστον σφάλμα νὰ μὴ πέσῃ πρὸ τῶν ποδῶν της καὶ νὰ ζητήσῃ ὅπως γίνῃ ὁ ἐκλεκτὸς τῆς καρδίας της.

Ἐδίστασεν ἐπὶ μακρὸν χρόνον. Δὲν ἀπέχον πλέον ἢ ἀπόστασιν μιᾶς ὥρας ἀπὸ τοῦ λιμένος πρὸς ὃν ἔπλεον, ὅτε ἡ μαρκησία αἰφνιδίως ἠρώτησε.

— Γνωρίζετε σεῖς, κύριε Γεώργιε, τί εἶναι τὸ ἀγαπᾶν;

— Ὅχι! ἀπήντησεν οὗτος.

— Οὐδέποτε ἠσθάνθητε ἀληθῆ ἔρωτα;

— Οὐδέποτε.

— Φρονεῖτε ὅτι ἡμέραν τινὰ δὲν θὰ προσβληθῆ ἡ καρδία σας ὑπὸ σφοδροῦ ἔρωτος;

— Δὲν γνωρίζω, ἀλλὰ δὲν εὐχομαι τούτο.

— Διατί;

— Διότι αἱ γιγαντιαῖαι ἐπιχειρήσεις, εἰς ἃς δὲν θὰ βραδύνω ν' ἀποδυθῶ, θὰ ἔχωσιν ἄλλον ἢ ὃν ἔχει ὁ ἔρος σκοπόν.

— Καὶ ὁ σκοπὸς οὗτος ποῖος εἶναι;

— Ἡ ἱκανοποίησις τῆς ἀπείρου φιλαυτίας μου.

Ἡ φράσις αὕτη ἐρρίφθη μετὰ τοσαύτης ἐπισημότητος ἅμα δὲ καὶ ψυχρότητος, ὥστε ἡ κυρία Δὲ Νουμέζ μὴ ἀναμένουσα αὐτὴν ἔμεινεν ἄφωνος ὡς ἄγαλμα.

— Μὲ μέμφεσθε; ἠρώτησεν οὗτος.

— Ὅχι, ἀπήντησεν ἡ μαρκησία. Ἀλλ' ἀπὸ μὲ τιμᾶτε συγκρίνοντές με πρὸς τὴν Ἄρτεμιν, εἶπατέ μοι τὰ σχέδιά σας.

— Εὐχαρίστως, εἶπεν ὁ Ραοῦλ.

Παρατήρησας δὲ τὴν μαρκησίαν, περιλαβὼν αὐτὴν ὑπὸ τὸ βλέμμα του, ἐπιβαλὼν αὐτῇ τὴν ἀξιόπιστον τῶν λόγων του διὰ τῆς μαγνητικῆς ἐκείνης δυνάμεως τῆς θελήσεως ἧτις ἀποκρούει τὸν δισταγμὸν καὶ ἐμπνέει τὴν πεποιθητικὴν εἶπε·

— Θὰ σχηματίσω μετὰ δώδεκα συντρόφους μου—δώδεκα κεφαλῶν καὶ δώδεκα καρδιῶν ἀπὸ κόντων εἰς ἐμέ—θὰ σχηματίσω, λέγω, πᾶσι ἐκ χιλιάδων τινῶν ἀνδρῶν περίπου πρὸς κτήσιν ἐνὸς βασιλείου τῶν νέγρων ἐν Σουδᾶν οὐδὲν δὲ εὐκολώτερον τούτου δι' ἐμέ, ὅστις περὶ παρασκευάζω ἀπὸ πολλοῦ χρόνου τὸ ἔργον τού-

— Ἐν πρᾶγμα μὲ ἀνησυχεῖ· Σεῖς φροντίζετε ὀλίγον διὰ γυναῖκας, καὶ ὅμως...

Αὕτη διεκόπη.

— Τελειώσατε, εἶπεν ὁ Ραοῦλ.

— Ὅμως ἐπληρώσατε ἢ ἐρονεύσατέ τινα χάριν ἐμοῦ εἶπεν ἡ μαρκησία μειδιῶσα.

Τὴν φορὰν ταύτην ἡ προσβολὴ ἦν ἄμεσος.

(ἀκολουθεῖ.)

P. DU BOISGOBBY

ΤΟ ΑΡΜΑ ΤΟΥ ΔΙΑΒΟΛΟΥ

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ)

ὑπὸ Γ. Μ. Κ.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ.

(Συνέχεια προηγ. φυλλαδίου.)

Ὁ Βωτροῦ ἀνεκίνησε τοὺς ἄμους. Διεπυθάνετο ἑαυτὸν κατὰ τί ἄρα αἱ ἐξαιρέτητες τοῦ μισομένου καὶ ἀξιωμασίου ἐκείνου ἀνθρώπου ἠδύνατο νὰ ἐνδιαφέρωσι τῷ θεῖφ του. Ὁ Βωτροῦ οὐδαμῶς ἀνελογίζετο τὴν Αὐγὴν, ἣν πῶποτε εἶχεν ἰδεῖ· μόλις δ' ἐγένωσκεν ὅτι ἡ Μαγδαληνὴ ἔσχε ποτὲ τροφὸν αἰθιοπίδα.

Ἄλλ' ὁ Σουκαρριέρ, ὅστις ἀνεμιμνήσκετο καὶ τῶν ἐλαχίστων λεπτομερειῶν τῆς ὑπὸ τοῦ φίλου του Μωγάρ ἀφηγηθείσης αὐτῷ ἱστορίας, ὑπενόει ὅτι ἐμάντευσε ποῖα τις ἦν ἡ γραῖα ἐκείνη αἰθιοπίς, ἢ μετὰ τοῦ Φρεδὸκ τὰς ὁδοὺς περιτρέχουσα.

— Ὑποθέτω ὅτι ἡ σκηνὴ θὰ συνέβαινεν ἐν τινὶ ἀπομακρυσμένῃ ὁδῷ; εἶπεν ἐπὶ προθέσει.

— Ὅχι ποσῶς, ἀπεκρίθη ὁ Μέτελλος. Τὸ κακῶς συνδυασμένον ἐκεῖνο ζεῦγος διήρχετο διὰ τῆς Πλατείας τῆς Ἀγ. Τριάδος, ἐφάνετο δὲ σχεδὸν κατευθυνόμενον πρὸς τὴν ὑπὸ τοῦ κ. κόμητος Μωγάρ κατοικουμένην οἰκίαν.

Ὁ Σουκαρριέρ δὲν ἐζήτησε πλείονας πληροφορίας, ἀλλ' ἔλαβε τὸν πῖλον καὶ τὴν παχεῖαν ράβδον του.

— Σύγγνωτέ μοι, φίλιτατε κύριε, εἶπεν ἀ-

θὰ κατορθώσω μετὰ τοῦ μικροῦ μου στρατοῦ ὡς πυρὴν νὰ ἐπεκτείνω τὸ κράτος μου ἐφ' ὅσων θελήσω χωρῶν τῆς κεντρικῆς Ἀφρικῆς. Θὰ συλλέξω ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς χώρας χρυσὸν καὶ ἐλεφαντόδοντας καὶ θὰ πραγματοποιήσω ἐντὸς βραχείου χρονικοῦ διαστήματος μυθώδεις θησαυροὺς δι' ἐπιμελοῦς ἐμποροῦ, χρώμενος χιλιάδων βραχιόνων ὧν θὰ κανονίσω τὴν ἐργασίαν. Ταῦτοχρόνως θὰ γυμνάσω καὶ θὰ ὀπλίσω εὐρωπαϊκῶς στρατὸν μέγαν, σημειώσατε ὅτι ὁ νέγρος εἶναι ἄριστος στρατιώτης ὅταν καλῶς διοικῆται· διὰ τοῦ χρυσοῦ μου θὰ κατασκευάσω στόλον· ἐπὶ τοῦ στόλου τούτου θὰ ἐπιβιβάσω ἱκανοὺς γενναίους ἀνδρας, εὖς θὰ ρίψω εἰς τὰς Ἰνδίας ὅπου θὰ κατασυντρίψω τὴν δύναμιν τῶν Ἀγγλῶν καὶ θὰ διαδεχθῶ αὐτούς. Ἡ Ἀνατολή, θὰ γείνη κτῆμά μου· θὰ ἔχω τὴν Λαχόρην, τὴν Καλκούταν, τὴν Δελλὺς, τὴν κοιλάδα τῆς Κασσημείρας, διακόσια ἑκατομμύρια ὑπηκόων καὶ ἀλλεπάλληλον μετανάστευσιν νέγρων στρατιολογούμενων ἀκαταπαύστως εἰς τὰς παλαιὰς κτήσεις μου, ἐφ' ὧν δύο τῶν ἰδικῶν μου θὰ βασιλεύωσιν· ἡ ἀνεξάντλητος αὕτη δύναμις θὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ἐξουσίαν μου μέχρι τοῦ θανάτου μου, μετὰ ταῦτα γαῖα μιχθήτω πυρὶ.

Καὶ ἂν σεῖς μὲ ἐγνωρίζετε, ἐὰν ἠξέυρατε τί ἐπραξα, οὐδόλω; θ' ἀμρεβήλατε περὶ τῆς ἐπιτυχίας μου· ἄλλως τε, θ' ἀκούσητε περὶ ἐμοῦ νὰ ὀμιλῶσιν ἐν Ἀλγερίᾳ, ὅπου ἡ φήμη μου ἐφθασεν εἰς τὸν κολοφῶνα αὐτῆς.

— Σὰς πιστεύω, εἶπεν ἡ μαρκησία μετὰ πεποιθήσεως. Καὶ μετὰ δυνάμεως ἠρώτησεν·

— Εἰσθε εὐγενής, δὲν ἔχει οὕτω;

— Ναί, ἀπήντησεν οὗτος· ἀλλὰ τί σὰς ἐνδιαφέρει; Χωρικὸν θὰ μ' ἐκτιμῆσητε ὀλιγώτερον;

— Εἶναι μία τῶν ἀδυναμιῶν μου.

— Πρόληψις γυναικεία!... Εἶμαι ὁ κόμης Δὲ Λαβερού.

— Τὸ αἶμά σας ἀξίζει τὸ ἰδικόν μου, ἀπήντησεν ἡ μαρκησία.

Εἰς τὰς λέξεις ταύτας ὑπῆρχεν ἴσως πρόκλησις τις· ἀλλ' ὁ Ραοῦλ δὲν ἀπήντησεν.

Ἡ μαρκησία ἤθελε ν' ἀποσπάσῃ παρ' αὐτοῦ ὀμολογίαν τινὰ, διὸ ἠρώτησε τέλος·

ποτόμω, ἀλλ' ἔχω λόγον συναντήσεως κατὰ τὰς δύο ὥρας, καὶ παρατηρῶ ὅτι ἠργοπόρησα. Ἀφίνω ὑμᾶς: μετὰ τοῦ ἀνεψιῦ μου. — Γοῦν τέκνον μου, σοὶ συνιστῶ ν' ἀποπερατώσης ταχέως τὴν τῆς πωλήσεώς σου ὑπόθεσιν. Ἡλίθιος ἐπαρχιώτης ἀγοράζων φαργεντιανὰ ἀγγεῖα καὶ παλαιὰ σίδηρα εἶναι εὐκαιρία, ἣν οὐδέποτε θὰ ἐπανεύρης. Ἄν τὸν ἴδῃς, εἰπέ τῷ ὅτι τὴν πανοπλίαν Ἐρρίκου τοῦ Β' ἐφόρεσεν ὁ θεὸς σου. Τὸ τοιοῦτο δὲ θὰ τῷ παράσχῃ ὑψηλὴν ἰδέαν περὶ τῆς γενεᾶς μας.

Μετὰ τὸν ἀστείμυδον τοῦτον ὁ συνταγματάρχης ἐξῆλθεν ἐσπευσμένως.

Ἐπώπτευεν ὅτι ὁ κ. Μωγάρ θὰ εἶχε συμπλακῆ μετὰ τοῦ ἐχθροῦ, καὶ ἀνυπομόνει νὰ ἐπέλθῃ εἰς ἐπικουρίαν αὐτοῦ.

ΚΕΦ. Ι΄.

Ἡ λεωφόρος Μεσσόνης οὔτε πολὺ μακρὰν, ἀλλ' οὔτε πολὺ πλησίον κεῖται τῆς Πλατείας τῆς Ἀγ. Τριάδος.

Ὁ Φρεδὸκ δὲν ἐσκέφθη νὰ λάβῃ ὄχημα ἵνα ὀδηγήσῃ τὴν Αὐγὴν παρὰ τῷ κ. Μωγάρ. Ἐν τῇ καταστάσει τοῦ ἐξερεθισμοῦ, ἐν ἣ διατέλει, δὲν ἠδύνατο νὰ φροντίσῃ περὶ πάντων ἄλλως τε δ' ὀλίγον ἔμελεν αὐτῷ ἤδη ἂν συνηντᾶτο ἐν ὑπόπτῳ συνοδείᾳ.

Τὸ δρᾶμα ἤγγιζεν εἰς τὴν λύσιν του. Ὁ προδότης, ὡς λέγεται ἐν τῷ θεάτρῳ, οὐδεμίαν εἶχε πλέον χρεῖαν νὰ κρυθῇ, ἀλλ' ἔμελλε νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὴν πέμπτην αὐτοῦ πράξιν ἄνευ προσωπίδος.

Διαρκούσης δὲ τῆς πορείας μεταξύ τῆς οἰκίας τῆς Ἀντωνίας καὶ τῆς τοῦ κόμητος, ὁ Φρεδὸκ ἔσχε τὸν ἀποχρῶντα χρόνον νὰ συμπληρώσῃ τὴν ἀνάκρισιν, ἧς κατήρξατο ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Τζιτζίκας.

Ἡ αἰθιοπίς, λεπτομερῶς ἐρωτηθεῖσα καὶ κατὰ διαφόρους τρόπους ἐξετασθεῖσα, οὐδαμῶς παρήλλαξεν οὔτε κατὰ τὰς ἀπαντήσεις, ἀλλ' οὔτε κατὰ τὰς ἀποφάσεις αὐτῆς. Ἐνέμενεν ἐν ταῖς ὁμιολογίαις τῆς καὶ διεβεβαίωτο ὅτι ὁ κ. Μωγάρ δὲν θὰ ἐτόλμα νὰ τὴν διαψεύσῃ.

Οὕτως ὥστε, ὅπταν διήρχοντο ἐνώπιον τοῦ ναοῦ, ἐν ᾧ τοσοῦτῳ κακῶς εἶχε συζευχθῆ ἡ

Μαγδαληνὴ, ὁ Φρεδὸκ δὲν ἀμφέβαλλε σχεδὸν πλέον.

Ἀληθῆς ἐπετελεῖτο ἐν ἑαυτῷ ἀναστάσις. Τὰ μίση του κατέπιπτον ἀλληλοδιαδόχως, ὡς τοὺς ὠρίμους καρπούς, οὓς ἡ δροσερὰ τῆς πρωίας πνοὴ ἀποσπᾷ τοῦ δένδρου, ἢ δ' ὑπὸ τῶν παύων τοῦ φθόνου ἀποξηρανθεῖσα καρδία του διηνοίγετο πρὸς τὴν ἐλπίδον, τὴν μετάνοιαν καὶ τὴν πατρικὴν στοργήν. Ἔστεργε νὰ ἐξαιτήσῃ τῆς συγγνώμης τῶν ἀνθρώπων, ἂν μόνον ὁ Θεὸς τῷ ἀπέδιδε τὴν θυγατέρα του. Ἐφραντάζετο δ' ὅτι ἤρκει ἀπλῶς νὰ τῇ εἴπῃ: ἐλθέ! ὅπως αὕτη τῷ ἀκολουθήσῃ, ἐπιλανθάνομενος τῶν μεταξύ ἑαυτοῦ καὶ ἐκείνης ἐγειρομένων προσκομμάτων, καὶ τῶν διαπραχθειῶν ὠμότητων ἐπελανθάνοτο τῶν πάντων, καὶ αὐτοῦ ἔτι τοῦ Λουδοβίκου Ἐστελάν.

Καθ' ἣν στιγμὴν ὁ Μέτελλος, διερχόμενος ἐπὶ τοῦ πεζοδρομίου τῆς ὁδοῦ Ἀγ. Λαζάρου, παρετήρησεν αὐτὸν συμβαδίζοντα πρᾶπλευρως μετὰ τῆς μάντιδος τῶν παιγνιοχάρτων, ὁ Φρεδὸκ ἔσπευδε τὸ βῆμα ὅπως φθάσῃ ταχύτερον εἰς τὸν αὐλεῖον ἐκεῖνον πυλῶνα, ἐξ οὗ ἤρξαντο τὰ δυστυχήματα τῆς Μαγδαληνῆς, καὶ δὲν παρετήρησε τὸν ἐφημεριδογράφον, ὅστις ἐθεᾶτο μακρόθεν τὰς τεταραγμένας κινήσεις καὶ τὰς βιαίας χειρονομίας του.

Ὁ Μέτελλος ἐξηκολούθησε τὴν πορείαν του χωρὶς νὰ μεταστραφῇ, κατευχαριστημένος ἐν ἑαυτῷ ὅτι θὰ ἦν εἰς θέσιν νὰ τέρψῃ τὸν Βωτροῦ διὰ τῆς διηγῆσεως τοῦ παραδόξου ἐκείνου συναντήματος.

Ἐὰν ὁ ἔμπειρος οὗτος συντάκτης ἐπέλεγτο ἦττον, θὰ ἠδύνατο νὰ μεταδώσῃ τῷ ἀνεψιῷ τοῦ συνταγματάρχου νέον ἀπείρωσ μᾶλλον ἐνδιαφέρον.

Ἀλλ' ἦν ἤδη μακρὰν, ὁ δὲ Φρεδὸκ προσήγγιζεν εἰς ἐν τῶν ἐν τῷ μέσῳ τῆς Πλατείας κειμένων καταφυγίων τῶν πεζοπορούντων, ὅτε ἡ Αὐγὴ, παραπλευρῶς αὐτοῦ βαδίζουσα, ἔστη ἐκφέρουσα ἐπιφάνημα εἰς κρυσταλλινὴν διάλεκτον.

Συγχρόνως δ' ἐπέθετο μίαν τῶν χειρῶν ἐπὶ τοῦ βραχίονος τοῦ ἀρχαίου κυρίου τῆς, ἐλθὼν τὴν ἐτέραν ἐξέτεινε πρὸς τὸ μέρος τῆς ἐκκλησίας.

Ὁ Φρεδὸκ παρετήρησε πρὸς τὴν ὑποδεικνυμένην διεύθυνσιν.

Εἰς εἴκοσι βημάτων ἀπόστασιν, στηριζομένη ἐπὶ τοῦ πατρικοῦ βραχίονος ἡ Μαγδαληνὴ καὶ πενηθοροῦσα, κατήρχετο βραδέως τῆς κλιτύος, τῆς κατὰ τὴν ἀριστερὰν πλευρὰν τῆς Πλατείας ὑπερκειμένης.

Ἐξήρχετο τῆς ἐκκλησίας, ἔνθα μετέβη ἵνα δεηθῇ ὑπὲρ τῶν ἀγαπητῶν τῆς, ὡς ἐπίσης καὶ ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν τῆς.

Ὁ Φρεδὸκ ὠχρίασεν. Οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἡμιεκλείσθησαν, μικροῦ δ' ἐδέησε νὰ λιποθυμήσῃ.

Τῆς Αὐγῆς ἡ ὄψις κατ' οὐδὲν ἦν κρείττων τῆς ἐκείνου, ἐφαίνετο δὲ μάλιστα διατεθειμένη νὰ τραπῇ εἰς φυγὴν. Ἐνῶ μὲν κατὰ τὴν ἀπέλευσιν εἶχεν ἀποφασίσει νὰ καταφρονήσῃ τῶν πάντων, τὸ θάρρος τῆς ὅμως ἐγκατέλειπεν αὐτὴν ἅμα ὡς παρετήρησε τὸν κ. Μωγάρ, ὃς ἐφοβεῖτο πολλῷ πλεῖον τῶν παραφορῶν τοῦ πρώην κ. Ἰθράνδου.

Ὁ Μωγάρ καὶ ἡ Μαγδαληνὴ προὐχώρουν, χωρὶς νὰ ἴδωσι τοὺς παρὰ τὸν δημοτικὸν ναὸν ἰσταμένους ἄνδρα καὶ γυναῖκα, ἔμελλον δὲ νὰ κατέλθωσιν τοῦ ἐξ ἀσφάλτου περιζώματος τοῦ περιβάλλοντος τὸν κῆπον, ὅτε ἡ Μαγδαληνὴ ἀνεγνώρισε τὴν τροφὸν τῆς.

Συνέβη τότε σκηνὴ σιωπηλῆ μηδενὸς τὴν προσοχὴν ἐπισπάσασα, καίπερ ἑκατοντάκις δραματικώτερα τῶν τυχαίων συμβαμάτων, περὶ τῶν ὁποίων οἱ πολυπράγμονες συναθροίζονται.

Ἡ Μαγδαληνὴ κατάπληκτος καὶ τεταραγμένη, ὁ κόμητις Μωγάρ διαπορῶν καὶ ἐξηρηθισμένος, ἡ Αὐγὴ τρέμουσα καὶ ὁ Φρεδὸκ διστάζων ἀπήρτιζον δύο ὁμίλους διαχωριζομένους ὑπὸ ταινίας λιθοστρώτου, ὅπερ ἔδει νὰ διέλθωσιν ὅπως συναντηθῶσιν.

Ὁ μὲν Φρεδὸκ καὶ ἡ αἰθιοπίς ἐπὶ τινος ἐξέχοντος τῆς ὁδοῦ ἐδάφους, ὁ δὲ Μωγάρ καὶ ἡ Μαγδαληνὴ ἐπὶ τῆς ἀντιπέρας ἄκρας ἰσταμένοι, ἀντήλλασσον βλέμματα ἐκδηλώνοντα τὴν ὀργὴν, τὸν φόβον, πάντα τὰ σφοδρὰ πάθη, πάσας τὰς βαθείας συγκινήσεις.

Προσελκυσμένοι ἀλλήλοις ὑπ' αἰσθημάτων

ἀντιθέτων, ἐφαίνοντο ὡς μὴ ἀποτολμῶντες νὰ συμπληρώσασιν.

Ὁ κόμητις μάλιστα ἐδειξεν ὅτι διετίθετο ν' ἀποσύρῃ ἐκείθεν τὴν Μαγδαληνὴν, ὅπως τὴν ἀπαλλάξῃ συναντήσεως, ἧς μεγάλως κατενόει τὸ σκοπούμενον.

Ἡ παρὰ τὸν Φρεδὸκ παρουσία τῆς αἰθιοπίδος ἀπεκάλυπτεν αὐτῷ τὰ πάντα.

Ἀλλ' ἡ Μαγδαληνὴ, μὴ προβλέπουσα τὴν θύελλαν, ὡς οὐδέποτε ἴδουσα τὸν Φρεδὸκ καὶ οὐδὲν γινώσκουσα, αὕτη ἐκράτησεν αὐτόν.

Ὁ Φρεδὸκ ἀπεφάσισε πρῶτος νὰ διέλθῃ τὸ οὐδέτερον ἔδαφος, πέραν τοῦ ὁποίου ὁ ἐχθρὸς τὸν ἀνέμενεν ὄρθιος, ἄκαμτος καὶ προητοιμασμένος εἰς πάντα, ὡς ἀρχαῖος ἐπίλεκτος παρασκευασμένος νὰ ὑποστῇ τὴν τοῦ ἱππικοῦ ἔφοδον.

Ἡ Μαγδαληνὴ εἶχεν ἄλλοιαν στάσιν. Ἡγάπα τὴν τροφὸν τῆς, οὐχὶ μὲν μετὰ τοσαύτης τρυφερότητος, ἀλλ' ἀρκύντως, ὥστε νὰ τὴν ἐπανίδῃ ἀσμένως. Ἐνστίκτως πως καὶ χωρὶς νὰ γινώσκῃ τὸ αἴτιον, ἐδυσπίστει πάντοτε μικρὸν πρὸς τὸ παράδοξον ἐκεῖνο πλάσμα, ὅπερ ἐθώπευεν αὐτὴν ὡς ὁ πῖθηξ τὸ νεογόνον του, καὶ τὸ ὅποιον ἐνίστη τῇ ἀπέπειπεν ἀκατάληπτους φράσεις. Ὑπῆρχον στιγμαὶ, καθ' ἃς ἡ αἰθιοπίς παραξύνετο ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε νὰ τῇ ἐμποιῇ φόβον.

Πέραν, εἰς τὴν Λουϊζιάνην, ὁ Μωγάρ ἐτήρει αὐτὴν εἰς ἀπόστασιν, ἀλλ' ἐν τούτοις ἔβλεπε καθ' ἑκάστην τὸ τέκνον, ὃ διὰ τοῦ ἰδίου ἐξέθρεψε γάλακτος ἀπὸ δὲ τῆς εἰς Παρισίους ἐπανόδου κατέφκισεν αὐτὴν ἐν Μομμάρτηρ ἡ Μαγδαληνὴ, καίτοι μὴ λυπομένη διὰ τὴν ἀπουσίαν αὐτῆς ταύτην, τὴν ὑπεδέχετο ὅμως προσηνῶς ὅπταν παρουσιάζετο νὰ τῇ ἐπευχηθῇ ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῆς ἢ ἐπὶ τῷ νέφ' ἔτει.

Τὸ πρῶτον αὐτῆς κίνημα ἦν νὰ τὴν ἐναγκαλισθῇ. Ἡ δὲ Αὐγὴ οὐδὲν τούτου ἐξήτει κρείττον καθότι οὕτω παρείχετο αὐτῇ ἀσφαλῆς μέσον ν' ἀποφύγῃ τὰς ἐπαπειλούσας ὀργὰς, καὶ ν' ἀπαλλαγῇ τῶν φοβιζουσῶν αὐτὴν ἐξηγήσεων.

Ἀφοῦ ἔθλιψε τὴν Μαγδαληνὴν ἐπὶ τοῦ στήθους τῆς, ἐλάβετο τῆς χειρὸς τῆς καὶ ἔφερον αὐτὴν ἐν τῇ Πλατείᾳ.

Μήτε ο κόμης, μήτε ο Φρεδόκ διενεθθήσαν να τήν επίσχωσιν. Ἀμφότεροι κατενόουν ὅτι οὐδέν εἶχε πλέον να τοῖς γνωρίσῃ, ἀνυπομόνουν δὲ να ἔλθωσιν εἰς ἐξηγήσεις, αἵτινες θὰ ἦσαν μὲν θυελλώδεις, ἀλλὰ σύναμα καὶ ὀριστικά.

Δὲν ἐπρόκειτο να λύσωσιν ἔριδα ἐκ τῶν ἐπισυμβαίνουσῶν μεταξὺ δύο ἀνδρῶν τῆς αὐτῆς κοινωνικῆς σφαιρᾶς ἕνεκεν ὕβρεως κατὰ τὸ μάλλον ἢ ἥττον σπουδαίας. Αἱ τοιαῦται ἐπιβάλλουσι τοῖς διαφερομένοις τυπικότητος διακανονιζόμενας ὑπὸ τῶν ἐθίμων. Παραδεδεγμένον τυγχάνει ὅτι οἱ τοιοῦτοι ὀφείλουσι να συναντῶνται μετ' ἄκρας ἀβροφροσύνης, καὶ να μὴ ἀνταλλάσσωσιν ἢ τὰς ὑπὸ τῆς περιστάσεως ἀπαιτουμένας φράσεις. Ἀλλὰ μηδ' αὐτῶς τοιαύτης οὐσίας τῆς θέσεως, οἱ δύο οὔτοι ἐξηγριωμένοι πολέμιοι ἀπέφυγον πάντα τύπον φιλοφροσύνης.

Οὔτε κ' ἂν ἀντιχαιρέτησαν ἀλλήλους. Ἄν δ' ἡ Μαγδαληνὴ μετεστρέφετο ἵνα τοὺς παρατηρήσῃ, θὰ ὑπέθετε πιθανὸν ὅτι ὁ τοῦ κοσμίου ἐξωτερικοῦ ἐκεῖνος ἀνὴρ, ὁ πλησιάζων μετὰ τοσοῦτ' ὀλίγης ἐθιμοτυπίας, θὰ ἦν ἀρχαῖος συστρατιώτης τοῦ κ. Μωγάρ.

— Γινώσκετε τὰ πάντα, δὲν ἔχει οὕτως, εἶπεν ἀποτόμως ὁ κόμης. Ἡ γυνὴ αὕτη ἀνωμολόγησεν ὑμῖν τὰ πάντα;

— Ἡ γυνὴ αὕτη μοὶ ἀφηγήθη ἱστορίαν, ἣτις ἂν ἦν ἀληθής, θὰ κατεδείκνυεν ὅτι διεπράξατε ἔγκλημα, ἀπήντησεν ὁ Φρεδόκ.

— Τότε λοιπὸν δὲν τὴν πιστεύετε;

— Πιστεύω ὅτι εἴθε ἱκανὸς ν' ἀντικαταστήσῃτε τὴν θυγατέρα μου ἀντὶ τῆς ἰδικῆς σας· ἀλλὰ πιστεύω ἐπίσης ὅτι ἡ γυνὴ αὕτη δυνατόν να ἐφεύσθῃ· ἐπειδὴ δὲ τοσοῦτ' καλῶς γινώσκετε τὰ παρ' αὐτῆς λεχθέντα μοι, πιστεύω ὅτι εἶναι ἴσως σύμφωνος μετ' ὑμῶν.

— Ὅπως ἀποπειραθῶμεν να σᾶς παραπεισωμεν ὅτι ἐστὲ ὁ πατὴρ κόμης, ἦν ὑπεραγαπῶ, καὶ ἣτις οὐδέποτε ἀπεχωρίσθη ἐμοῦ ἀπὸ δεκαοκτῶ ἐτῶν; Πρὸς τίνα σκοπὸν ἤθελον κατέλθει ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε να καταστῶ συνέννοχος ὁλοῦ;

— Πρὸς τὸν σκοπὸν να ἐμβάλῃτε ἀμφιβολίας ἐν τῷ πνεύματί μου, ἐλπίζων ὅτι θὰ με παρακωλύσῃτε ἀπὸ τῆς συμπληρώσεως τῆς ἐκ-

δικήσεώς μου, ὅτι δὲν θὰ τολμήσω να κακοποιήσω τὴν θυγατέρα σας, ἐνόσω δὲν βεβαιωθῶ ὅτι δὲν εἶναι ἰδική μου.

— Εἶναι ἀδύνατον να φρονήτε τι ἐξ ὅσων λέγετε. Γινώσκετε κάλλιστα ὅτι δὲν σᾶς φοβοῦμαι, καὶ ὅτι ἐπροξενήσατε ἡμῖν πᾶν κακόν, ὅπερ ἠδύνασθε να πράξετε.

— Οὕτω λοιπὸν διατεινεσθε ὅτι ἡ κόρη, ἡ πρὸ τῆς συζεύξεώς της φέρουσα τ' ὄνομά σας, εἶναι ἰδική μου, καὶ ὅτι ἡ ἄλλη... ἡ ὑμετέρα... ἀπέθανεν;

— Οὐδέποτε θὰ περιήρχετο εἰς γνώσιν σας τὸ τοιοῦτο, ἂν δὲν συνήντα ὑμᾶς ἡ Αὐγὴ, διότι εἶχον λάθει τὰς προφυλάξεις μου· ἀλλ' ἀφοῦ ἤδη τὸ ἐμάθετε, οὐδὲν ἀνοῦμαι. Ἐνεργήσατε ὅπως κάλλιον κρίνετε. Ἄφετέ με δὲ τώρα, διότι δὲν θέλω να μένη μόνη ἡ Κυρία Ἐστελάν μετὰ τῆς προδούτης με αἰθιοπίδος!

— Να σᾶς ἀφήσω! ἀνεφώνησεν ὁ Φρεδόκ. Φρονεῖτε ὅτι ἡ συνάντησίς μας ἔληξεν;... ὅτι ἀρκεῖ ὑμεῖς να διαβεβαιώσητε, ὅπως παράσχω πίστιν εἰς τοὺς λόγους σας; Ἀπατάσθε κύριε· ἐγὼ θέλω ἀποδείξει.

— Ἀποδείξετε! ἐπανελάβεν ὁ κ. Μωγάρ μετὰ πικρίας· ἔχετε ἀνάγκην ἀποδείξεων; Μὴ τάχα εἶχετε χαράξει σημεῖόν τι ἐπὶ τῆς θυγατρὸς σας; Φαντάζεσθε ὅτι τὰ ἐπὶ τοῦ προκειμένου πράγματα συμβῆσονται ὡς ἐν θεάτρῳ, καὶ ὅτι θὰ τὴν ἀναγνωρίσητε ἐκ σημείου ἐγκεχαρηγμένου ἐπὶ τοῦ βραχιονίου της; Δὲν ἔχω ἀποδείξεις να προσάξω ὑμῖν, ἀλλ' οὐτ' ἐφίεμαι να σᾶς παράσχω τοιαύτας. Μείνατε πεπεισμένος, ἂν θέλητε, ὅτι ἡ Αὐγὴ συνέρραψε μῦθον, καὶ πύσατε να μ' ἐρωτᾶτε, διότι οὐδὲν ἔχω να εἶπω ὑμῖν.

— Δὲν δύναμαι να σᾶς ἐκδιᾶσω εἰς ἀπάντησιν, ἀλλὰ δὲν θὰ με παρεμποδίσῃτε ἀπὸ τοῦ να ἐρωτήσω τὴν Κυρίαν Ἐστελάν... εἰς ἦν διὰ τῶν ἐρωτήσεών μου οὐδὲν νέον θ' ἀνακοινώσω, καθότι δύνασθε να ἐννοήσητε ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ της ὅτι ἡ ἀρχαία δούλη μου τῇ ἀφηγεῖται τὰ πάντα κατὰ τὴν στιγμήν ταύτην.

Μεταστραφείς ὁ κόμης μετὰ ζωνόρτητος παρετήρησε τὴν Μαγδαληνὴν καθημένην ἐπὶ ἐδωλίου παρὰ τὴν αἰθιοπίδα, ἣτις εἶχε παρασύρει

αὐτὴν ἐν τῇ μάλλον ἀποκέντρῳ τοῦ κήπου ἄκρᾳ καὶ ἐλάλει αὐτῇ ἐντόμως. Κοτενόησεν ὅτι ἡ γυνὴ ἐκεῖνη ἀπεκάλυπτε τῇ ταλαίνῃ κόρῃ τὸ ἀπόκρυφον τῆς γεννήσεώς της, ὅτι ἡ ὥρα τῶν λεπτοτήτων παρήλθε, καὶ ὅτι ἔδει να δώσῃ τέλος μετὰ τοῦ Φρεδόκ.

— Ἐλθετε! μέλλω να σᾶς ἱκανοποιήσω, εἶπεν αὐτῇ διὰ ταπεινῆς καὶ παλλούσης φωνῆς.

Ὁ Φρεδόκ ἠκολούθησεν αὐτῇ ἐν τῇ πλατείᾳ, ἔνθα καὶ εἰσηλθον.

Ἐνεκα τῆς ἐλλείψεως σκιᾶς ἐν τῷ μικροσκοπικῷ τούτῳ παραδείστῳ, τῷ ἐνώπιον τῆς ἐκκλησίας κειμένῳ, ὀλίγοι συχναζούσιν ἐν αὐτῷ κατὰ τὸ μέσον τῶν ἡμερῶν τοῦ Ἰουλίου. Οἱ παῖδες ἔρχονται να παίξωσιν ἐκεῖσε περὶ τὴν ἐσπέραν μόνον, μετὰ τὴν παρέλευσιν τοῦ σφοδροῦ καύσωνος.

Ὁ κ. Μωγάρ προύχωρησε βήματ' αἰνὰ πρὸς τὴν μονήρην δενδροστοιχίαν, κατὰ τὸ ἄκρον τῆς ὁποίας ἡ Αὐγὴ εἶχεν ὀδηγήσει τὴν Μαγδαληνὴν, καὶ ἐκεῖ, κάτωθεν ἐξωτικοῦ δένδρου, ἀπέναντι τοῦ πυλῶνος τῆς Ἀγ. Τριάδος καὶ ἐν μέσῳ τοῦ ἡρέμου ψιθύρου τῶν καταρακτῶν, εἶπε τῷ Φρεδόκ ἀτενίζων αὐτὸν κατὰ πρόσωπον:

— Ζητεῖτε ἀποδείξεις; τὰς ἔχετε. Θὰ ἐξώρυσσον αὐταὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν, ἂν τὸ μῖσος δὲν σᾶς ἀπετύφλου. Πῶς δὲν ἐννοεῖτε ὅτι, ἂν ἡ Κυρία Ἐστελάν ἦν θυγάτηρ μου, θὰ σᾶς εἶχον φρονεῖσαι; Πρὸ ὀκτῶ ἡμερῶν ἀνωμολογήσατε πρὸς τὸν φίλον μου Σουκαρριέρ τὰς ἀνοσιουργίας σας, καὶ ἐπεφορτίσατε αὐτὸν να μοι προτείνῃ ἐκ μέρους σας μονομαχίαν. Ὑποθέτω ὅτι δὲν μ' ἐκλαμβάνετε ὡς ἀνανδρον; Ὅταν δὲ παρετηρήσατε ὅτι δὲν ἀπεκρινόμην εἰς τὴν πρόκλησιν σας, δὲν ἐσκέφθητε καθ' ἑαυτὸν τίνας ἕνεκεν ἄρα γε ἤμην τοσοῦτ' ἀνεκτικός; Δὲν ἐμαντεύσατε ὅτι ὤφειλον να ἔχω λίαν ἰσχυροὺς λόγους ὅπως ὀπισθοχωρήσω ἐνώπιον ἀνθρώπου, ὃν βδελύσσομαι; Ἄ! ὀμνύω ὑμῖν ὅτι, ἂν ἤμην ἐλεύθερος εἰς τὰς πράξεις μου, ἄπην τὸ αἶμά σας δὲν θὰ ἐξήρκει να ἐκπλύνη τοσαύτας ὕβρεις. Ἀλλὰ δὲν ἠδύναμην να πατάξω τὸν πιτέρα τῆς Μαγδαληνῆς.

— Παρ' ὑμῶν, ἀπήντησεν ὁ Φρεδόκ μετὰ

πικρίας, δὲν ἀπέδεδεχόμην τοιαύτας λεπτότητας. Ὁ ἀνὴρ, ὁ ἀφελῶν μοι σύζυγον καὶ θυγατέρα, δὲν ὤφειλε να λεπτολογῇ ἐπὶ τοσοῦτον. Ἀφοῦ κατεσπαράξατε τὴν καρδίαν μου, ἠδύνασθε κάλλιστα να ἐπιχειρήσητε καὶ τὴν διὰ ξίφους διατροφήν μου. Ἀλλ' ἐπροτιμήσατε ν' ἀφῆτε τὸν γαμβρόν σας ἵνα σᾶς ἀπαλλάξῃ ἐμοῦ. Προσῆλθεν αὐτὸς να μοὶ προσφέρῃ τὴν πάλην· μ' ἀνεζήτησε καὶ μ' ἀναζητεῖ εἰσέτι... ἂν δὲ τὸν ἀπέφυγον, εἶναι διότι ἀνέμενον ὑμᾶς.

— Ἀφοῦ καὶ τολμάτε να λαλήτε περὶ τοῦ κ. Ἐστελάν, ὃν τοσοῦτ' αἰσχρῶς κατεσυκοφαντήσατε, ὀφείλω να σᾶς εἶπω ὅτι ἀγνοεῖ τὴν ἀλήθειαν. Ἥπερ ἂν ἐγίνωσκε, δὲν θὰ ἤπτετο ὑμῶν, ἀλλὰ θὰ περιοριζέτο να σᾶς καταρασθῇ καὶ περιφρονήσῃ. Πλὴν δὲν ἠδύναμην, οὔτε ἤθελον να τῷ τὴν ἀνακοινώσω, οὔτε ὁ ἔτι ἐξήτησε τὴν συμβουλήν μου. Κατεστήσατε αὐτὸν μὲν ἐχθρόν μου, τὴν δὲ θυγατέρα σας τὴν δυστυχιστέραν τῶν γυναικῶν. Προσπαθῶ να τὴν ἀποσπάσω τοῦ συζύγου ἐκεῖνου, ὃν παρηγάγετε ἐπιτήδες ὅπως καταδικασθῇ να ὑποφέρῃ μέχρι οὗ ἐπελθῶν ὁ θάνατος λυτρώσῃ αὐτήν. Δὲν θὰ ἐπιτύχω ὅμως, καὶ τὸ καταχθόνιον ὑμῶν ἔργον συμπληρωθήσεται καθ' ὀλοκληρίαν.

— Ὑποθέτετε λοιπὸν ὅτι, ἂν ἤμην βέβαιος ὅτι εἰμὶ ὁ πατὴρ τῆς Κυρίας Ἐστελάν, δὲν θὰ τὴν ἐλύτρουν τοῦ ἀνθρώπου ἐκεῖνου; εἶπεν ὁ Φρεδόκ μετὰ στυγνοῦ ὕψους.

— Δὲν ὑπολείπεται ὑμῖν πλέον ἢ να τὸν δολοφονήσητε. Καθ' ὅσον ὁ ἀφορᾷ εἰς τὰς ὑμετέρας ἀβεβαιότητας, δὲν ἀπόκειται εἰς ἐμὲ να τὰς καταπαύσω. Ἐστὲ ἀρχούντως νοήμων ὅπως διόδητε τὸ φῶς. Ὅποταν ἀναγνωρίσητε ὅτι ἡ Μαγδαληνὴ εἶναι θυγάτηρ ὑμῶν, τότε ἄρξεται ἡ τιμωρία σας. Ἀλλ' ἀπὸ τοῦδε κέκτημαι τὸ δικαίωμα να σᾶς ἐρωτήσω ἂν θὰ ἐξήτε τὸ θράσος να τὴν ζητήσητε, τὴν ἀπαίτησιν να μοὶ τὴν ἀραιρέσητε;

— Ἐλπίζετε τάχα ὅτι θὰ σᾶς τὴν ἀφήσω; (ἀκολουθεῖ.)

ΗΦΑΙΣΤΕΙΩΔΗΣ ΕΚΡΗΞΙΣ
ΕΝ ΝΟΡΜΑΝΔΙΑ

Ἐπάρχει πρὸς βορρᾶν τοῦ διαμερίσματος τῆς ἐν Γαλλίᾳ Μαυέννης σωρεία λόφων συνεχομένων μετὰ τοῦ Βοκᾶζ τῆς Νορμανδίας. Τὰ ὑψώματα ταῦτα ἔχοντα ὕψος 500 μέτρων ἄνω τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης, ἀπαρτίζονται ἐκ γρανιτικῶν βράχων, οὓς τινες πλεῖστοι γεωλόγοι ἀνεγνώρισαν ἤδη ὡς προερχομένους ἐξ ἀρχαίων ἠφαιστειῶν ἐκρήξεων.

Κατὰ τὴν νύκτα τῆς 1 πρὸς τὴν 2 Αὐγούστου περὶ τὰς δύο τῆς πρωίας ὥρας, αἱ κάτοικοι τῶν εἰρηλικῶν τούτων χωρῶν ἠσθάνθησαν αἴφνης σφοδρούς δονισμούς, ἐνῶ συγχρόνως ἤκουσαν κρότον ὑπόκωφον λίαν παρεμφερῆ πρὸς τὸν τοῦ κεραυνοῦ δούπον. Αἱ δονήσεις αὗται διήρκεσαν περὶ τὰ τριάκοντα δευτερόλεπτα.

Ἐντρομοὶ οἱ κάτοικοι συνηθροίσθησαν πάραυτα ἐπὶ τῆς ἐκ Παρισίων εἰς Βρέστην ἀγούσης ὁδοῦ, ἥτις διέρχεται παρὰ τὸ μέρος αὐτῶν. Τότε δὲ βλέποντες πρὸς τὸ «Σημεῖον τῶν φαρύγγων» ἠδυνήθησαν νὰ κατανοήσωσι τὸ πρὸ μικροῦ διαταράξαν τὸν ὕπνιον αὐτῶν παράδοξον φαινόμενον. Ἡ κορυφή τοῦ λόφου ἐρωτίζετο δι' ἐρυθρωπῶν λάμπσεων, ἀμέσως δὲ μετεδόθη τὸ πῦρ ἐν τοῖς θάμνοις· ἡ πυρκαϊὰ ἀναρριπιζομένη ὑπὸ τοῦ ἀνέμου δὲν ἐθράδυνε νὰ διαδοθῆ καὶ εἰς μικρόν τι διάστημα ἐκ νεαρῶν ἐλατῶν.

Τῆ ἐπιούσῃ, ὅπότεν αἱ ἀρχαὶ μετέβησαν ἐπὶ τοῦ μέρους, ἐξηκρίθωσαν πολυαριθμούς ρωγμᾶς κατὰ τὰς πλευράς τοῦ λόφου, ἐξ ὧν ἀνέθρωςκον λεπταὶ γραμμαὶ ἀτμῶδεις καὶ θειοῦχοι. Ὅθεν οὐδεμίαν ἠδύνηντο νὰ ὑπάρξῃ ἀμφιβολία ὅτι παρίσταντο ἐνώπιον ἠφαιστειώδους ἐκρήξεως.

ΤΡΙΩΝ ΗΜΕΡΩΝ ΕΡΩΣ
ΚΑΙ ΕΙΤΑ ΘΑΝΑΤΟΣ

Συγκινητικὸν ἐπεισόδιον ἀναφέρουσιν αἱ ἐφημερίδες τοῦ Πατέρμου. Ἡ δεσποινὶς Ἀδελαΐς Β. δεκαπενταετίας νεᾶνις καὶ μονογενὴς θυγάτηρ διακεκριμένης οἰκογενείας, ἔφυγε τῆς πατρικῆς

οἰκίας μετὰ τοῦ Καρόλου Βινέου φοιτητοῦ τῆς ἱατρικῆς. Πρὸ πολλοῦ οἱ δύο νέοι ἠγαπῶντο, ἀλλ' οἱ γονεῖς τῆς κόρης κατ' οὐδένα λόγον συγκατετίθεντο εἰς τὴν ἔνωσίν των, διότι ὁ νέος ἦτο ἄνευ κοινωνικῆς θέσεως.

Τρεῖς ἡμέρας μετὰ τὴν ἐκ τῆς οἰκίας ἀναχώρησιν τῆς νεᾶνιδος, οἱ γονεῖς αὐτῆς οἴτινες εἶχον θέσει πᾶν μέσον εἰς ἐνέργειαν, ὅπως ἀνεύρωσιν αὐτὴν ἔλαβον τὴν ἐπομένῃ ἐπιστολὴν γραφεῖσαν ἀπὸ τοῦ ξενοδοχείου γειτονικῆς πόλεως:

«*Ἀγαπητοὶ μου γονεῖς,*

Εἶμαι ἔνοχος, τὸ γνωρίζω. Ἡ λύπη αὕτη θὰ εἶναι ἡ τελευταία σας. Εἴσθε μάρτυρες τῆς δυστυχίας, ἥτις ἀπὸ πολλοῦ χρόνου μὲ καταπιέζει. Ἀγαπῶ τὸν Κάρολον. Ἄλλ' ὁ Κάρολος, καθὼς εἶπατε, εἶναι ἀκόμη νέος καὶ δὲν ἔχει κοινωνικὴν θέσιν. Ἄλλὰ τί εἶναι ἡ κοινωνικὴ θέσις ἀπέναντι τοῦ ἀληθοῦς αἰσθήματος, ὅπερ ἅπασι μόνον δύναται ὁ ἄνθρωπος νὰ αἰσθανθῆ; Ἀπεφασίσαμεν νὰ ἀγαπώμεθα ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας, νὰ ἀπολαύσωμεν ἐν τσοῦτῳ βραχεῖ διαστήματι τὴν ζωὴν τῆς αἰωλιότητος καὶ ὅταν σεῖς, προσφιλεῖς μου γονεῖς, λάβητε τὴν ἐπιστολὴν ταύτην, ἀμφοτέροι θὰ εἴμεθα νεκροί.

Δώσατε τὴν εὐχὴν σας εἰς τὴν δυστυχῆ θυγατέρα σας Ἀδελαΐδα.»

Οἱ δυστυχεῖς γονεῖς ἀνεχώρησαν πάραυτα ἐν ἀπελπισίᾳ, ἀλλ' ἦτο πλέον ἄργα. Ἐν τῷ δωματίῳ τοῦ ἐξοχικοῦ ξενοδοχείου εὑρον ἀμφοτέρους συνεσφιγμένους ἐν τῷ ἐναγκαλισμῷ τοῦ θανάτου. Εἶχον ἀποθάνει ἐξ ἀσφυξίας διὰ τῶν ἀνθράκων.

Κύριός τις ἐν Βιέννῃ προσεβηκυίας ἡλικίας καὶ ἄγαμος εἶχεν ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ του μικρὰν καὶ εὐειδῆ παιδίσκην. Πρὸ τινῶν ἡμερῶν ἐνεφάνισθη αὕτη πρὸ τοῦ κυρίου τῆς καὶ τῷ ἐζήτησεν, ὅπως τῇ προπληρώσῃ 10 φρ. ἐκ τοῦ μισθοῦ τῆς, ἵνα ἀγοράσῃ ἐν λαχεῖον τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ, φέρον τὸν ἀριθμὸν 41,144, ὃν εἶχεν ἴδει ἐν ὄνειρῳ καὶ ὅστις κατὰ τὴν πεποιθήσιν τῆς ἐμελλε νὰ κερδήσῃ. Ὁ ἀγαθὸς ἀνὴρ ἔδωκεν εἰς τὸ κοράσιον τὸ αἰτηθὲν ποσὸν καὶ τῷ ἠύχθη

καλὴν τύχην. Ὀλίγας ἡμέρας ὕστερον εὕρισκόμενος ἐν τῷ Χρηματιστηρίῳ ἔλαβε κατὰ τύχην εἰς χεῖρας τὸν κατάλογον τῶν κερδησάντων ἀριθμῶν. Ποία ὑπῆρξεν ὁμοῦς ἡ ἐκπληξίς του ὅτε εἶδεν, ὅτι ὁ ἀριθμὸς 41,144 τῆς ὑπηρετρίας του εἶχε κερδήσει 5,000,000 φρ. Ἐξάλλος ὑπὸ χαρᾶς ἔσπευσε παρευθὺς εἰς τὸν οἶκόν του, ἔνθα ἡ παιδίσκη οὐδὲν ἐγνώριζε, τῇ ἐποίησε προτάσεις γάμου, ὃν αὐτὴ ἀπεδέχθη. Ἐν βραχεῖ διαστήματι ἐτετέλεθησαν οἱ ἀρραβῶνες, κατὰ δὲ τὴν ἡμέραν τοῦ γάμου τῇ ἀπέτεινεν ὁ εὐτυχῆς σύζυγος τὴν ἐξῆς ἐρώτησιν:

— Δὲν μοὶ λές, ἀγάπη μου, ποῦ ἔβαλες τὸ λαχεῖον ποῦ εἶχες ἀγοράσει;

— Τὸ λαχεῖον; τὸ λαχεῖον; Ἄλλὰ δὲν τὸ ἠγόρασα διόλου. Εἶδα στὸν δρόμον ποῦ ἐπήγαίνα νὰ πάρω τὸ λαχεῖον ἕνα τόσον ὥραϊον καπέλλο ποῦ δὲν ἐβάσταζεν ἡ καρδιά μου νὰ μὴ τὸ πάρω.

Καὶ τώρα φαντασθῆτε τὴν θέσιν τοῦ κερδοσκόπου συζύγου!

ΠΟΙΗΣΕΙΣ

Εἶναι κλοπῆ;

1
«Γιατί καλὲ δὲν μοῦ γελᾶς;
Θέλεις ἐσὺ μπαμπᾶ μου
Ἕνα λογάκι νὰ σοῦ πῶ;
Πρῶτα ἐσεῖνα ἀγαπῶ
Κι' ὕστερα τὴ μαμά μου... —

«Δὲν μοῦπες τὴν ἀρχιχρονια
Μοῦ πέρνεες ὅ,τι θέλω;
Μιά κούκλα μὲ ξανθὰ μαλιὰ
Μὲ κεντημένη τραχηλιά;
Νὰ ἔχῃ καὶ καπέλλο; —

«Θὰ μοῦ τὴ φέρῃς τὸ λοιπόν;
Τὸ βράδυ; Μὴ ξεχάσῃς!
Θέλω μ' αὐτὴ νὰ κοιμηθῶ
Καὶ τὸ πρῶτ' ὅταν σηκωθῶ
Τὴ πῆτ' νὰ μοιράσῃς! —

Εἶπ' ἡ Κατίνα· κα' ὁ Κωστῆς
Τριῶν χρόνῳ παιδάκι
Εἰς τοῦ μπαμπᾶ τὴν ἀγκαλιά

Πέφτει· καὶ λέγει μὲ φιλιά:
«Ποῦναι τ' ἀλογατάκι;

«Δὲν εἶπες σὺ ἐμένα
'Αρχιχρονια πῶς πέρνεες
Ἕνα ἀλογατάκι;
Ἕνα μικρὸ σπαθάκι
'Ακόμα μένα φέρνης;

Αὐτὰ τὰ λόγια διὸ παιδιὰ
'Ελέγανε μιὰ μέρα
Παραμονὴ ἀρχιχρονιας
Σὲ ἄτυχο πατέρα!

Κι' αὐτὸς χλωμὸς σὰν τὸ κηρὶ
Μὲ πόνο τὰ κυττάζει
Κι' ἀπὸ τὴ μαύρη του καρδιά
Θερμὸ τὸ αἷμα στάζει!

Ἄν τῆν γλυκὰ τὰ λόγια αὐτὰ
Γιὰ ὅσους εὐτυχοῦνε
Στάζουν φαρμάκι 'στὴν καρδιά
Γονηῶν ποῦ δυστυχοῦνε!

«Ἀπόψε ἀγγελουδία μου
'Νωρίς νὰ κοιμηθῆτε
Καὶ αὔριο πιά τὸ πρῶτ'
Ὅταν θὰ σηκωθῆτε —

«Θὲ νὰ σᾶς βάλ' ἡ Παναγία
Κοντὰ στὸ κρεβθατάκι
Μιά κούκλα μὲ ξανθὰ μαλιὰ
καὶ ἕνα μικρὸ σπαθάκι.

Εἶπ' ὁ μπαμπᾶς καὶ στεναγμὸς
'Βγαίνει ἀπ' τὴ καρδιά του
Δὲν ἤθελε νὰ πῆ φτωχὸς
Πῶς εἶναι σ' τὰ παιδιὰ του.

Μὲ πληγωμένη τὴ καρδιά
'Απὸ τὸ σπῆτι βγαίνει·
'Ἐχ' ὁ θεός! — λέγει σιγὰ
'Ἡ μάνα ἡ καυμένη!

Ἐχ' ὁ θεός! — λέγει κι' αὐτὸς
Πικρὰ χαμογελάει...
Ἐχ' ὁ θεός... ἀλοίμονο
'Σ ἐκεῖνον ποῦ πεινάει!..

3
Δὲν ἔβλεπε ποῦ πῆγαίνε
'Σ τὰ μάτια εἶχε σκέπη!

Όταν σκεπάζει τή καρδιά
 Άπελπισίας καταχνιά
 Τό μάτι μας δέν βλέπει!

Σέ ὅποια πόρτα χτύπησε
 Καμμιά δέν τοῦ ἀνοίγει·
 Καί ἄν τοῦ ἀνοίγει καμμιά
 Τόν βλέπαν μ' ἄγρια ματιὰ
 Καί τοῦλεγαν-νά φύγη.

Πρὶν ὁ φτωχὸς τοῦ πλούσιου
 Τή πόρτα νά χτυπήσει,
 Πρέπει ν' ἀφήσῃ τή τιμῆ
 Ἀπ' ἔξω· κι' ἔπειτα ν' μπῆ
 Βοήθεια νά ζητήσῃ.

Καί δέν εὐρέθη πουθενά
 Κανείς δουλιὰ νά δώσῃ
 Ὅσ' τὸ δυστυχή ποῦχε ντροπῆ
 Φτωχὸς πῶς εἶναι νά εἰπῆ
 Καί χέρι νά ἀπλώσῃ.

Μὴ δώστε ὅλοι τοῦ φτωχοῦ
 Ὅσ' τὸ δρόμο ποῦ κυλιέται·
 Γιατί ἄν ἓνας ἀρνηθῆ
 Ὁ ἄλλος πάλι βοθηεῖ
 Κι' αὐτὸς οἰκονομιέται!

Μὰ δώσετε σ' τή ντροπαλή
 Τή φτώχεια τή κλεισμένη
 Πῶχει τή πείνα μυστική
 Καί μόνο ἀπὸ Θεϊκῆ
 Βοήθεια προσμένει!

Παραμονὴ ἀρχιχρονιαῶς
 Ἦταν ἐκεῖν ἡ μέρα·
 Παντοῦ χαρὰ, παντοῦ ζωὴ
 Φωναῖς καί γέλοια καί βοή
 Ἐμίζαν τὸν αἰθέρα!

Βραδυάζει... καί ἀκτινοβολοῦν
 Τὰ φῶτα ἀναμμένα·
 Γελοῦν μανάδες καί παιδιὰ
 Καί βγαίνουν ἀπ' τὰ μαγαζιά
 Παιχνίδια φορτωμένα!

Ὅσ' τὸ δρόμο παίζει μουσική
 Γλυκύσματα περνοῦνε...
 Κάνεις δέν μένει μ' ἀδιανή
 Τὴν ἀγκαλιά· καί κάτι τί
 Ὅλοι σχεδὸν κρατοῦνε!

Μέτα σ' ἐκείνη τὴ βοή
 Ὅπου τὸ νοῦ σκοτιρίζει
 Ἐπὸ παράθυρ' ἀνοιχτό
 Παρατηρεῖ σ' ἐμπορικὸ
 Παιχνίδια· καί δακρύζει...

Πῶς νὰ γυρίσῃ σ' τὰ παιδιὰ
 Μὲ ἀδειανὸ τὸ χέρι!
 Ἄχ! τί νὰ πῆ εἰς τὰ μικρὰ
 Ποῦ περσιμέναν μὲ χαρὰ
 Παιχνίδια νὰ τῶς φέρῃ!

Τὸ θολομένο μάτι του
 Ἐπάνω τὸ καρφόνει
 Ὅσ' ἓνα παιχνίδι ἐκλεχτό.
 Τὸ παράθυρ' εἶν' ἀνοιχτό...
 Τὸ χέρι του ἀπλόνει.

Μὰ τὸ τραβᾷ πίσω εὐθύς
 Ἄ λίγο παραμερίζει...
 Γιατί τοῦ φάνη μιά στιγμὴ
 Πῶς μιά φωνὴ τοῦλεγε· Μή!
 Καί δέν ἀποφασίζει...

Ἐσυλλογίσθη τὴ τιμῆ...
 Ἄλλὰ καί τὰ παιδιὰ του...
 Ν' ἀποφασίσῃ δέν ἀργεῖ
 Ἡ πατρικὴ του ἡ στοργὴ
 Τυφλώνει τὴ καρδιά του!

Καί μιά τὸ χέρι σ' τὸ σωρὸ
 Τῶν παιχνιδιῶν ἀπλόνει...
 Καί μὲ λαχτάρα καί σπουδῆ
 Ἀρπάζει δύο χωρὶς νὰ ὀθῆ
 Ὅσ' τὸ κόρφο του τὰ χῶνε!

Εἶναι κλοπή; Ὁ! σιωπῆ,
 Ἄτεκνοι μὴ μιλήτε!
 Ἐσεῖς ποῦ ἔχετε παιδιὰ
 Βάλτε τὸ χέρι σ' τὴ καρδιά
 Κι' ἀπάντησιν εὐρῆτε...

Γ. Κ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ